

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра економіки та управління бізнесом**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 051 Економіка спеціалізації Економічна
кібернетика**

на тему

**«Економічна діагностика та прогнозування діяльності
сільськогосподарського підприємства
(на прикладі ПП «Агро-Експрес-Сервіс»)»
здобувача вищої освіти денної форми
БОНДАРУКА ВАЛЕНТИНА МИКОЛАЙОВИЧА**

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

Пляшко Ольга Степанівна

(науковий ступінь, вчене звання, ПІБ)

Рецензент:

(науковий ступінь, вчене звання, ПІБ)

Рівне 2020

АНОТАЦІЯ

Тема:

Кваліфікаційна робота

Ключові слова:

Об'єктом дослідження

Предметом дослідження

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, 3 розділів, висновків.

У вступі

Перший розділ

У другому розділі

У третьому розділі

Висновки

ABSTRAKT

ВСТУП	6
1. ТЕОРИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПРОВЕДЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ ПРОГНОЗУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ПП «АГРО-ЕКСПРЕС-СЕРВІС»	8
1.1. Стан та перспективи розвитку галузі та підприємства	8
1.2 Сутність та методичні підходи до проведення економічної діагностики	15
1.3 Методичні підходи до прогнозування діяльності сільськогосподарського підприємства	22
2. ЕКОНОМІЧНА ДІАГНОСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	37
2.1 Загальна характеристика та опис бізнес-процесів підприємства.....	37
2.2 Економічна діагностика конкурентного середовища та конкурентоспроможності підприємства.	45
2.3 Прогноз діяльності підприємства.....	52
3. Інформаційна система обліку підприємства	55
3.1 Особливості організації роботи сільськогосподарського підприємства засобами програми 1С:Підприємство	55
3.2 Технологія бюджетування.....	74
3.3 Організація документообороту	94

ВСТУП

Актуальність теми економічна діагностика підприємства є невід'ємною складовою визначення його реальної фінансової стійкості, а її результати – основою для прийняття управлінських рішень щодо прогнозування перспектив розвитку.

Забезпечення ефективного управління в умовах ринку є складною проблемою, оскільки знаходячись і функціонуючи в динамічному середовищі, підприємство випробує на собі вплив багатьох, не завжди передбачуваних факторів. Проте проведення аналізу, що розкриває загальні недоліки а роботі підприємства, не завжди дає можливість досить точно й об'єктивно встановити конкретні причини виникнення різних негативних явищ, які знижують ефективність діяльності підприємства, а, отже, не завжди дозволяє визначити, які конкретні заходи необхідно вжити керівникам для забезпечення сталої, ефективної роботи підприємства.

Економічна діагностика спрямована на оцінку стану економічних об'єктів в умовах неповної інформації, дозволяє виявити проблеми розвитку підприємства, на їх підставі вибрати показники, які найбільш повно описують ситуацію, розглянути їхній взаємний вплив, встановити "вузькі місця", зафіксувати резерви, визначити перспективні шляхи їх вирішення та розробити заходи з усунення несприятливих ситуацій. Результати діагностики й запропоновані за ними рекомендації повинні допомогти керівництву в практичній розробці гнучкої стратегії розвитку підприємства, покликаної підвищити його адаптаційну здатність і стійкість щодо мінливих впливів зовнішнього середовища.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вагомий внесок у розробку теоретичних і прикладних проблем економічної діагностики зробили російські та українські вчені, такі як: Ф. Аунапу, М.І. Баканов, М.І.Бланк, В. Бочаров, А. Вартанов, Н. Євдокімов та В. Кірієнко, Г.Кірейцев, М. Кизим, В. Забродський, А. Ковальов, В. Пастухова, А. Шеремет. Після вивчення наукових робіт цих вчених

з питань застосування економічної діагностики в роботі підприємств встановлено, що, незважаючи на тривалу еволюцію економічної діагностики як науки, все більшого її визнання сучасною теорією та практикою, на нинішньому етапі ще не склалося єдиного погляду на розуміння сутності економічної діагностики. Це питання все ще залишається відкритим і актуальним, і саме тому потребує більш детального та комплексного дослідження

Метою магістерської роботи є розробка теоретико-методологічних та прикладних аспектів оцінки на основі економічної діагностики підприємства.

Завданнями магістерської роботи є освоєння теорико-методичних та практичних засад діагностики та прогнозування діяльності підприємства.

Об'єктом дослідження даної роботи є сільськогосподарське підприємство ПП «Агро-Експрес-Сервіс» .

Предметом дослідження даної магістерської є процеси діяльності та прогнозування діяльності сільськогосподарського підприємства.

При написанні роботи були використані такі **методи дослідження** графічні методи, економіко-статистичні методи, прийом середніх величин, індексний метод, балансовий метод, коефіцієнтний аналіз, порівняльний аналіз, синтез, опис, систематизація та системний підхід. В якості інформаційної бази при написанні магістерської роботи були використані науково-методичні матеріали, що стосуються діагностики та аналізу прогнозування підприємств, законодавчо-нормативні акти, матеріали періодичної преси, статистична інформація, фінансова звітність

Теоретична та практична цінність полягає у комплексному застосуванні розроблених пропозицій у діяльності сільськогосподарських підприємств щодо шляхів забезпечення економічної ефективності використання потенціалу виробництва.

1. ТЕОРИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПРОВЕДЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ ПРОГНОЗУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ПП «АГРО-ЕКСПРЕС-СЕРВІС»

1.1. Стан та перспективи розвитку галузі та підприємства

Україна – це країна з потужним агропромисловим потенціалом та величезними перспективами розвитку сільського господарства. Вона має сприятливі кліматичні умови і володіє якісними земельними ресурсами, наявність яких свідчить про можливість ефективного розвитку сільськогосподарського виробництва[1].

Сільськогосподарська галузь є критичною для забезпечення продовольчої безпеки України. Торгівля сільськогосподарською продукцією є одним з двох основних джерел валютних надходжень в країну. Сьогодні він забезпечує 12% ВВП і близько 40% валютних надходжень від експорту. І найбільший потенціал для його розвитку міститься саме у сфері малого та середнього бізнесу в селі. За 2019 рік аграрний експорт приніс державі понад 20 млрд. доларів.

В Україні аграрний сектор може стати локомотивом розвитку економіки і наповнення бюджету.

Сільське господарство в Україні за останні роки стало однією з основних галузей економіки нашої держави. Саме в аграрній сфері формується вагома частка валового внутрішнього продукту, не металургія, не хімічна промисловість, а саме АПК. Сільгоспоб'єднання виробляють достатньо продуктів, щоб гарантувати продовольчу безпеку держави та виходити на міжнародні ринки. Вже сьогодні Україна – одна з перших на світовому ринку зерна, олії та олійних культур.[2].

Сільське господарство, як бізнес «на відкритому повітрі» з мінімальною кількістю людського ресурсу, відчуває карантинні обмеження найменше. Найкраще почувають себе представники великих агрохолдингів, що мають політичний протекціонізм та надлишкову фінансову спроможність. Натомість найбільших втрат зазнають малі та середні фермерські господарства. Серед

адміністративних заходів, що мали місце під час карантину та безпосередньо вплинули на розвиток сільського господарства, слід назвати закриття ринків в березні-травні 2020 р. Унаслідок таких дій дрібні товаровиробники, які власне й мають складати основу сільського господарства, були позбавлені можливості реалізувати вирощену продукцію, не отримали коштів для задоволення інших потреб, крім продукції харчування.

Наслідком цього може стати подальше посилення монополістичних тенденцій у сільському господарстві. Альтернативою є об'єднання малих фермерських господарств для спільного пошуку рішень та протидії монополії великих агрохолдингів.

Внаслідок глобальної пандемії та обмежень, пов'язаних з нею, аграрний бізнес стане ще більш значущим для української економіки, що є прямим індикатором технологічної відсталості країни.

Фермерський бізнес досить актуальний в сучасних ринкових умовах: у населення зростає інтерес до здорового способу життя і якісних свіжих продуктів.

Держава пропонує вигідні умови сільськогосподарським підприємствам.

На сьогодні існують наступні напрями державної підтримки:

- компенсація дорадчих послуг;
- компенсація вартості насіння сільськогосподарських рослин вітчизняної селекції категорій базове, сертифіковане;
- дотація на утримання корів – 1500 гривень на голову;
- компенсація 50% за купівлю племінних ресурсів;
- компенсація за будівництво тваринницьких комплексів;
- компенсація до 40% від вартості придбаної техніки та обладнання;
- компенсація відсоткової ставки за кредитами

Виробництво сільськогосподарської продукції є одним із найбільш ризикованих видів діяльності. Пов'язано це з великим впливом на процес вирощування продукції природних умов та різних природних катаклізмів (повеней, посух, граду тощо), які практично щороку спричиняють загибель

значної частини урожаю і завдають великих збитків аграріям. Мінімізувати наслідки настання цих несприятливих подій можна, застрахувавши урожай. На сьогодні страхування сільськогосподарської продукції є добровільною справою. Одже страхування є одним з інструментів для зменшення фінансових втрат від природних катаклізмів.

На Рівненщині успішно розвивається аграрний сектор. В агропромисловому комплексі Рівненської області функціонує 753 сільськогосподарські підприємства. В тому числі 493 фермерські господарства, 115 – господарські товариства, 83 – приватні підприємства, 42 – виробничі кооперативи, 5 – державних підприємств, 180,5 тис. – особистих селянських господарств, що мають у користуванні 47% ріллі (рис. 1.1). Площа ріллі в обробітку по всіх категоріях господарств складає 929,7 тис. гектарів, у тому числі орних земель – 658 тис. гектарів (70,8 відс.). У сільськогосподарських підприємствах зайнято близько 27 тис. осіб. Окрім того, одинадцять підприємств займається заготівлею молока та виробництвом молочної продукції.

Рис.1.1. Розподіл земельних ресурсів за категоріями виробників

Аграрний сектор (сільське господарство, харчова і переробна промисловість) забезпечує продовольчу безпеку області та продовольчу

незалежність країни. Частка агропромислового комплексу складає майже 37 відсотків у загальному обсязі валової доданої вартості області.

Рівненщина в першу чергу – це аграрна область і сільське господарство складає основу економіки краю. Вироби сільгоспвиробників постачаються не тільки на ринки України, а й за кордон. Тим часом 80% сільськогосподарської продукції виробляють підприємства Млинівського, Здолбунівського, Радивилівського та Рівненського районів.

Крім того, аграрний сектор є одним з основних бюджетоутворюючих секторів економіки, частка якого у зведеному бюджеті області за останній рік становить 20 відсотків, а також займає друге місце серед секторів економіки у товарній структурі експорту.

Обсяги виробництва сільськогосподарської продукції за 2019 рік склали 7 мільярдів гривень, що на 7,5 відсотка більше до рівня попереднього року. Темп росту валової продукції сільського господарства за січень-грудень 2020 року склав 107,5 відсотка, з них 106,4 % - по сільськогосподарських підприємствах, 109,2 % - господарства населення (рис. 1.2). Сільське господарство дає можливість росту харчовій та переробній промисловості.

Рис.1.2. Динаміка обсягів виробництва сільськогосподарської продукції

Переважна більшість агрохолдингів, присутніх на Рівненщині, — це компанії з центрами в інших регіонах України. Найбільшим місцевим сільськогосподарським товаровиробником є високопродуктивне приватне підприємство «Агро-Експрес-Сервіс», яке має в обробітку 36 тис. га землі. На базі цієї різнопрофільної компанії також працюють підприємства з виробництва м'яса, цукровий завод, молочний комплекс. Зокрема, холдинг виробляє 60% усього молока, що надходить від юридичних осіб області.

Напрямок господарювання — зерно-буряковий з розведенням тваринництва. Підприємство спеціалізується на вирощуванні зернових та технічних культур, в тому числі цукрових буряків, кормових культур, нарощує площі посіву сільськогосподарських культур та поголів'я ВРХ.

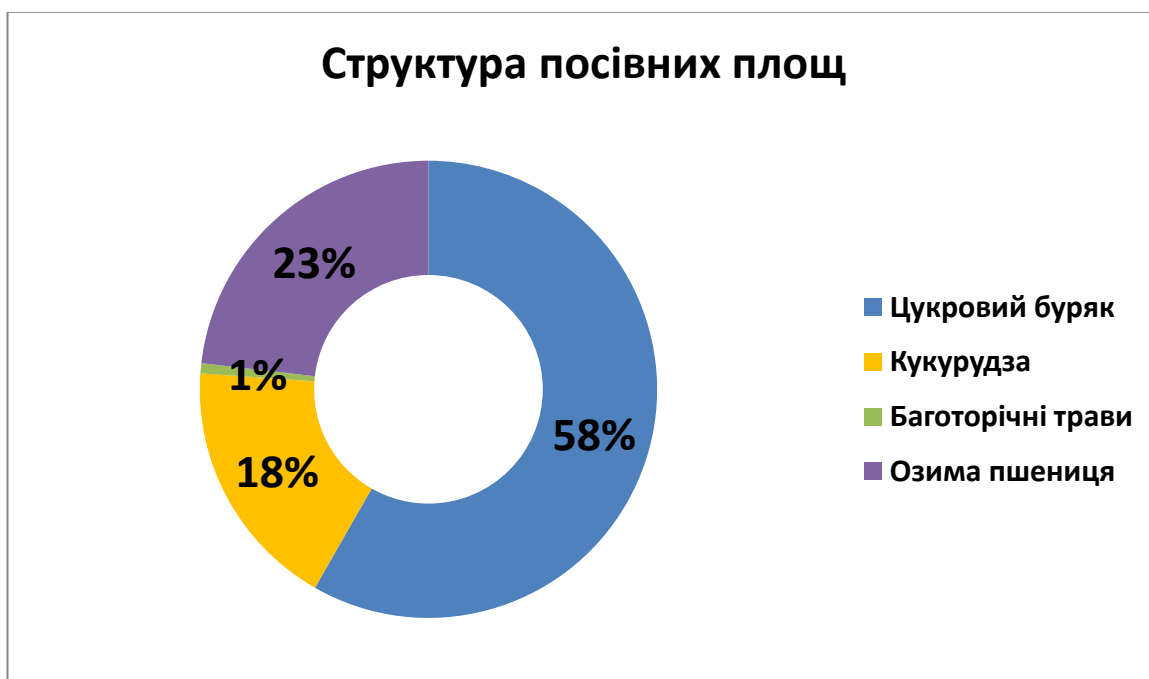

Рис.1.3. Структура посівних площ ПП «Агро-Експрес-Сервіс»

ПП «Агро-Експрес-Сервіс», щорічно збільшує обсяги виробництва, запроваджує новітні технології, реалізовує інноваційні підходи до ведення аграрної справи, увійшла до когорти найкращих підприємств не лише краю, а й всього західного регіону.

За роки діяльності компанія зробила величезний крок у плані зміцнення матеріально-технічної бази. Акцент робився на розбудову тваринницьких комплексів, зерносховищ. Що стосується останнього, то вдалося збільшити

потужності зберігання. Нині на підприємстві може одночасно зберігатися до 250 тисяч тонн збіжжя які, до речі, щорічно проходять сертифікацію на відповідність до прийнятих норм і стандартів.

Підприємство є беззаперечним лідером всієї західної України з розвитку рослинництва, тваринництва та виробництва цукру (рис. 1.4). Технології новаторського високоефективного ведення тваринництва та виробництва цукру успішно працюють у Млинівському, Радивилівському районах Рівненської області та Горохівському районі Волинської області.. Була проведена колосальна робота з реконструкції старих приміщень, монтажу обладнання, підбору спеціалістів, завезення племінного поголів'я.

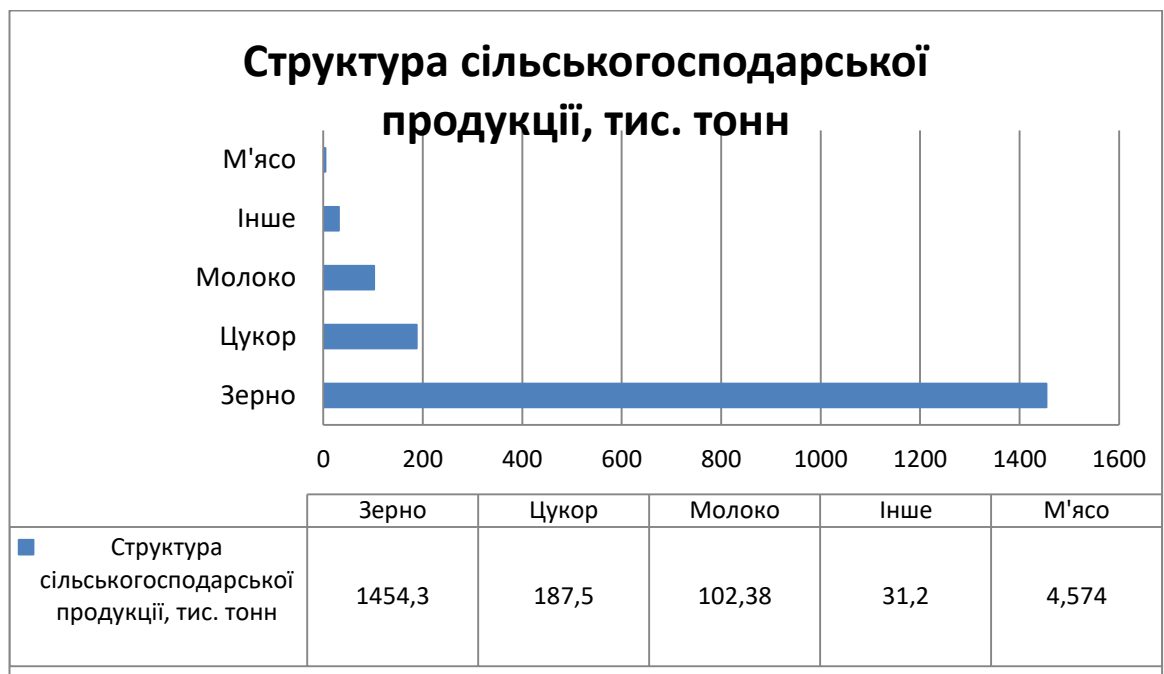

Рис.1.4. Структура сільськогосподарської продукції ПП «Агро-Експрес-Сервіс»

Проводиться реконструкція у молочних фермах.Всі ферми обладнані сучасними молокопроводами. Продукт, отриманий таким шляхом, ціниться на ринку дорожче, адже сертифікується як придатний для приготування дитячого харчування. Одночасно іде оновлення поголів'я ВРХ, збільшення його продуктивності. Для забезпечення власних потреб у комбікормах побудовано сучасний комбікормовий завод. Всі ці заходи і наступні, за великим рахунком спрямовані на перспективу, на покращення рентабельності підприємства.

За характером виробництво цукру на ПП «Агро-Експрес-Сервіс», є масовим. Сировиною для промислового виробництва цукру є цукровий буряк. Бурякоцукрові заводи працюють сезонно за безперервно-потоковою схемою з високим рівнем автоматизації основних процесів. Основними джерелами надходження сировини є самостійне вирощування цукрових буряків.

Постійно оновлюється машинно-тракторний парк, посівна та ґрунтообробна техніка. Усі роботи ідуть відповідно до графіків та агрономічних норм. Підприємство у перше чергу дбає якість обробітку, організацію ефективного процесу виробництва, забезпечення людей робочими місцями.

1.2 Сутність та методичні підходи до проведення економічної діагностики

Трансформаційні перетворення у вітчизняній економіці та істотні зміни умов господарювання на всіх її рівнях значно розширили функціональний простір економічної роботи, наповнили її новим змістом.

Економічна діагностика передбачає визначення суті та особливостей проблеми підприємства на основі всеохоплюючого аналізу, застосовуючи певний набір принципів та методів його проведення [5]

Економічна діагностика підприємства – аналіз та оцінка економічних показників роботи підприємства на основі вивчення окремих результатів, іншої інформації з метою виявлення можливих перспектив його розвитку і наслідків поточних управлінських рішень[3]. Результатом діагностування є висновки про доцільність прийняття певних управлінських рішень щодо вирішення наявних на підприємстві проблем .

При здійсненні діагностування складних аспектів діяльності підприємства необхідним моментом є з'ясування основних ознак потенційних ускладнень чи наявних можливостей. Таким чином, для виявлення причин виникнення проблем обґрунтовується її суть, методи дослідження, критерії класифікації та способи представлення результатів. Отже, економічна діагностика передусім має на меті кількісну чи якісну оцінку стану об'єкта дослідження або його складових елементів для виявлення внутрішніх резервів, що можуть бути спрямовані на подальший розвиток об'єкта.

Об'єктом економічного діагностування може виступати будь-яка економічна організація. Таким чином, у зону уваги аналітика потрапляють як макро-, так і мікроорганізації, а також їх структурні складові. Порівняно з традиційними функціями – проведенням техніко-економічного аналізу – сучасному аналітику необхідно визначити положення об'єкта, наприклад, підприємства, на ринку своєї продукції, оцінювати його конкурентоспроможність, визначити стан його економічної безпеки тощо.

Мета діагностики полягає у вивченні економічного стану, проблем, що мають місце в організації, виявленні факторів і сил ,що впливають на певні

проблеми, підготовка необхідної інформації для подальшого планування та успішного подолання проблем.

Будучи складовою управлінського процесу, економічна діагностика потрібна для оцінки привабливості підприємства з точки зору зовнішнього інвестора, визначення його позиції в національних та інших рейтингах; діагностика дозволяє виявити резерви і можливості, сильні та слабкі сторони підприємства, визначити напрямки адаптації внутрішніх можливостей організації до змін умов зовнішнього середовища.

Враховуючи вищезазначені теоретичні підходи та концепції, сутність економічної діагностики, на мою думку, можна визначити таким чином: економічна діагностика – це аналітична оцінка усіх аспектів функціонування підприємства з точки зору досягнення максимально можливого економічного ефекту за рахунок оптимального та ефективного використання обмежених економічних ресурсів, яка спрямована на прийняття ефективних управлінських рішень.

Підсумком діагностування є підготовка висновків про нинішній стан об'єкта і прогноз щодо його зміни у майбутньому.

Таким чином, *етапами діагностики* є:

- 1) визначення концептуальної основи діагностичного аналізу, прийняття рішення щодо збору даних;
- 2) збір даних, тобто виявлення фактів;
- 3) аналіз даних;
- 4) складання звіту чи висновків.

Отже, предметом економічної діагностики є господарська діяльність підприємств, кінцеві результати господарювання, які формуються під впливом об'єктивних і суб'єктивних чинників, які перебувають в єдності та взаємозв'язку. Об'єктом економічного діагностування може бути будь-яка економічна організація макро- та мікрорівня, а також їх структурні елементи. [4].

В економічній науці існує широке коло підходів до визначення основних напрямків діагностики (рис. 1.5) (економічна діагностика, діагностика

банкрутства, бізнес діагностика, діагностика підприємства, діагностика фінансового стану та інші) але в загальному основу їх складає діагностика підприємства. Це окремий метод аналізу стану внутрішнього середовища підприємства, встановлення проблем та вузьких місць, які спричиняють відхилення та деформації об'єкта від норми чи цілі, виявлення потенційно сильних та слабких сторін, що, впливають на формування та реалізацію ефективної стратегії організації.

Рис. 1.5 – Напрямки економічної діагностики

Напрямки економічної діагностики визначають об'єкти діагностики, від яких, у свою чергу, залежить вибір методів.

Основні методи економічної діагностики.

Залежно від, того яка інформація використовується, методи економічної діагностики розділяються на кількісні й методи експертної оцінки. В основі застосування кількісних методів лежить визначення кількісних показників, що

певним чином характеризують діяльність підприємства і досягнуті результати. Вибір кількісних параметрів залежить від виду і напряму економічної діагностики, а також від специфіки підприємства.

Кількісні методи

Серед найбільш розповсюджених кількісних методів економічної діагностики можна виділити наступні:

Статистичні методи – передбачають аналіз первинної інформації за допомогою її узагальнення шляхом визначення відносних і середніх величин, індексів, а також показників, що характеризують ряди динаміки (темпи приросту, зростання, абсолютне значення одного відсотка приросту та ін.). Найчастіше при проведенні діагностики вдаються до визначення відносних величин (коефіцієнтів), а також показників структури, що характеризують стан підприємства. Визначення показників за певний період дає змогу оцінити тенденції розвитку підприємства, що особливо важливо при оцінці його фінансового стану.

Методи економічного (факторного) аналізу – передбачають пояснення змін результативних показників змінами показників факторних. Встановлення зв'язку між змінами показників дозволяє відповісти на запитання: вплив яких факторів обумовив зміни показників, що характеризують поточний стан підприємства? До найбільш розповсюджених методів факторного аналізу слід віднести балансовий метод, а також багатфакторні мультиплікативні моделі, що дають змогу врахувати вплив змін багатьох факторів на зміну результативних показників. Головний недолік цієї групи методів полягає в тому, що їх застосування дозволяє пояснити причини змін показників, але не дає змогу оцінити наслідки.

Методи фінансового аналізу – застосовуються для аналізу фінансового стану підприємства і обґрунтування рішень для забезпечення його покращання. Найбільш розповсюдженими методами цієї групи можна вважати:

R-аналіз (аналіз за допомогою фінансових коефіцієнтів) що передбачає

визначення показників, які характеризують ліквідність, прибутковість і структуру капіталу підприємства, а також оборотність його активів.

Методи інтегральної оцінки фінансового стану підприємства – дозволяють оцінити фінансовий стан підприємства на основі визначення інтегральних показників. При цьому показники, що поєднуються в інтегральному, відбивають вплив певних факторів на фінансовий стан і обираються підприємством з урахуванням специфіки діяльності. Одним з можливих варіантів узагальнення показників фінансового стану є застосування середньої геометричної

$$I_{\text{оН}} = \sqrt[n]{X_1 \times X_2 \times \dots \times X_n} \quad (1.1),$$

де X_1, X_2, \dots, X_n – значення показників, що характеризують фінансовий стан підприємства;

n – кількість показників.

Для узагальненої оцінки фінансового стану підприємств можуть також використовуватись методи кореляційного і регресійного аналізу.

Методи діагностики банкрутства – застосовують з метою встановлення вірогідності банкрутства підприємства. Найбільш розповсюдженим є застосування емпіричних моделей, які дозволяють оцінити ймовірність банкрутства на основі врахування фінансових результатів підприємства, співвідношення активів та зобов'язань, структури капіталу та інших факторів. Найбільш відомою серед таких моделей є модель Альтмана.

Методи визначення вартості підприємства (методи оцінки бізнесу) – застосовують для діагностики вартості підприємства. Залежно від принципів, покладених в основу визначення вартості, методи оцінки поділяються на три *підходи*:

Доходний підхід – застосовується для підприємств, що демонструють зростання фінансових результатів, є перспективними і мають стратегічні переваги. Вартість таких підприємств визначається на основі прогнозування і дисконтування грошових потоків за певний період. Логіка застосування доходного підходу ґрунтується на тому, що вартість підприємства

визначається з урахуванням поточної вартості майбутніх грошових потоків, тобто економічних вигод власника.

Порівняльний (ринковий) підхід – передбачає визначення вартості підприємства на основі інформації про угоди щодо продажу аналогічних підприємств. Застосування методів цього підходу можливе лише за умов розвиненого фондового ринку і високої ділової активності його суб'єктів.

Витратний підхід – передбачає визначення вартості підприємства на основі розрахунку ринкової вартості активів з урахуванням зобов'язань на певний момент часу. Він застосовується для визначення вартості підприємств які припинили свою діяльність і не можуть бути оцінені іншими методами.

Експертні методи

Експертні методи застосовують для діагностики стану підприємства у випадках, коли явища або процеси, що розглядаються, не можуть бути оцінені кількісно. Загальною рисою цих методів є те, що основою діагностики є аналіз думок експертів, які залучаються підприємством з урахуванням їх досвіду та компетенції.

До найбільш розповсюджених експертних методів належать SWOT-аналіз, метод Дельфі і «метод мозкового штурму».

SWOT-аналіз – використовується здебільшого у стратегічному плануванні і пов'язаний з визначенням сильних та слабких сторін підприємства, а також можливостей та загроз що впливають на його діяльність. Основними етапами застосування методу є класифікація факторів, оцінка їх впливу з урахуванням думок експертів, оцінка досягнутих результатів та прийняття рішень щодо посилення позицій підприємства. Метод досить часто застосовується для розробки маркетингових стратегій, оскільки дозволяє оцінити конкурентні переваги підприємства.

Метод Делфі – передбачає прийняття рішень на основі залучення експертів, виявлення їх думок з проблемних питань шляхом анкетування та статистичної обробки результатів.

Основними етапами методу є: визначення завдання експертизи,

формування експертної групи, організація і проведення експертизи, обробка результатів і прийняття рішення. При формуванні групи експертів враховується їх досвід у сфері вирішення подібних проблем і кваліфікація. Опитування експертів проводиться із забезпеченням конфіденційності їх думок. При цьому застосовують заздалегідь розроблені анкети.

Важливим етапом методу є оцінка результатів опитування. На основі обробки думок експертів визначається коефіцієнт конкордації, що ілюструє, наскільки оцінки експертів узгоджені між собою. Для визначення коефіцієнту конкордації (W) використовують співвідношення:

$$W = \frac{12 \times \sum_{j=1}^m \left[\sum_{i=1}^n x_{ij} - \frac{1}{2} m (n+1) \right]^2}{m^2 n^3 - n} \quad (1.2)$$

де m – кількість експертів;

n – кількість об'єктів (факторів) що оцінюються; x_{ij} – оцінка i -го фактора j -м експертом.

Чим ближче значення коефіцієнта конкордації до 1, тим більшу узгодженість думок демонструють експерти.

Однією з переваг методу є широка сфера його застосування: він застосовується не тільки для оцінки економічних явищ і процесів, але й у інших сферах діяльності.

Метод «мозкового штурму» - на відміну від попереднього передбачає відкрите обговорення експертами шляхів вирішення абсолютно нових проблем. У процесі обговорення можуть висловлюватися будь які ідеї, які потім доопрацьовуються. Метод «мозкового штурму» не передбачає проведення анкетування та обробки результатів. Головна мета його застосування – запропонувати методи вирішення проблем, з якими підприємство стикається вперше[5].

1.3 Методичні підходи до прогнозування діяльності сільськогосподарського підприємства

Важливим напрямом забезпечення ефективності розвитку аграрного сектора є економічне прогнозування та планування. Використання концепції прогнозування дає змогу виявити основні тенденції виробництва аграрної продукції, оцінити більш ймовірнісні варіанти розвитку аграрного сектора економіки з урахуванням впливу безлічі чинників і виступає необхідним інструментом системи планування на усіх управлінських рівнях. Застосування методології економічного прогнозування, за використання конкретних його методів з метою розрахунку прогнозних значень обсягів виробництва продукції рослинництва і тваринництва, набуває сьогодні особливої актуальності [6].

Розроблення економіко-математичних моделей прогнозування виробництва продукції рослинництва і тваринництва вимагає врахування специфічних ресурсних галузевих особливостей, які пов'язані, насамперед, з природними та кліматичними умовами, біологічним і технологічним чинниками, розміщенням трудових, виробничих і земельних ресурсів, а також обумовлені специфікою взаємодії економічних і природно-біологічних процесів.

Сільськогосподарські підприємства характеризується дією цілої системи факторів зовнішнього та внутрішнього середовища його функціонування (рис. 1.6).

Оцінка факторів у контексті аграрних підприємств представлена в роботах С.С.Гаркавенко [1], Р.А.Фатхутдінова, О.М.Бородіної, В.Л.Валентинова, М.Я.Дем'яненка, О.В.Олійника, Б.Й.Пасхавера, В.В.Юрчишина та інших.

Гаркавенко С.С. поділяє фактори зовнішнього середовища на дві групи: мікросередовище і макросередовище. Мікросередовище підприємства формують: споживачі, конкуренти, постачальники, посередники, контактні аудиторії. Макросередовище – це фактори, які впливають на підприємство та його мікросередовище і які воно не може контролювати. Поняття макросередовища визначають п'ять груп факторів: економічні, соціально-культурні, політико-правові, технологічні, природно-географічні [1, с. 25].

Фактори внутрішнього середовища підприємства характеризують наступні внутрішньо виробничі показники: технічний рівень виробництва; технологія; організація виробництва та управління; система формування та стимулювання попиту та ін.

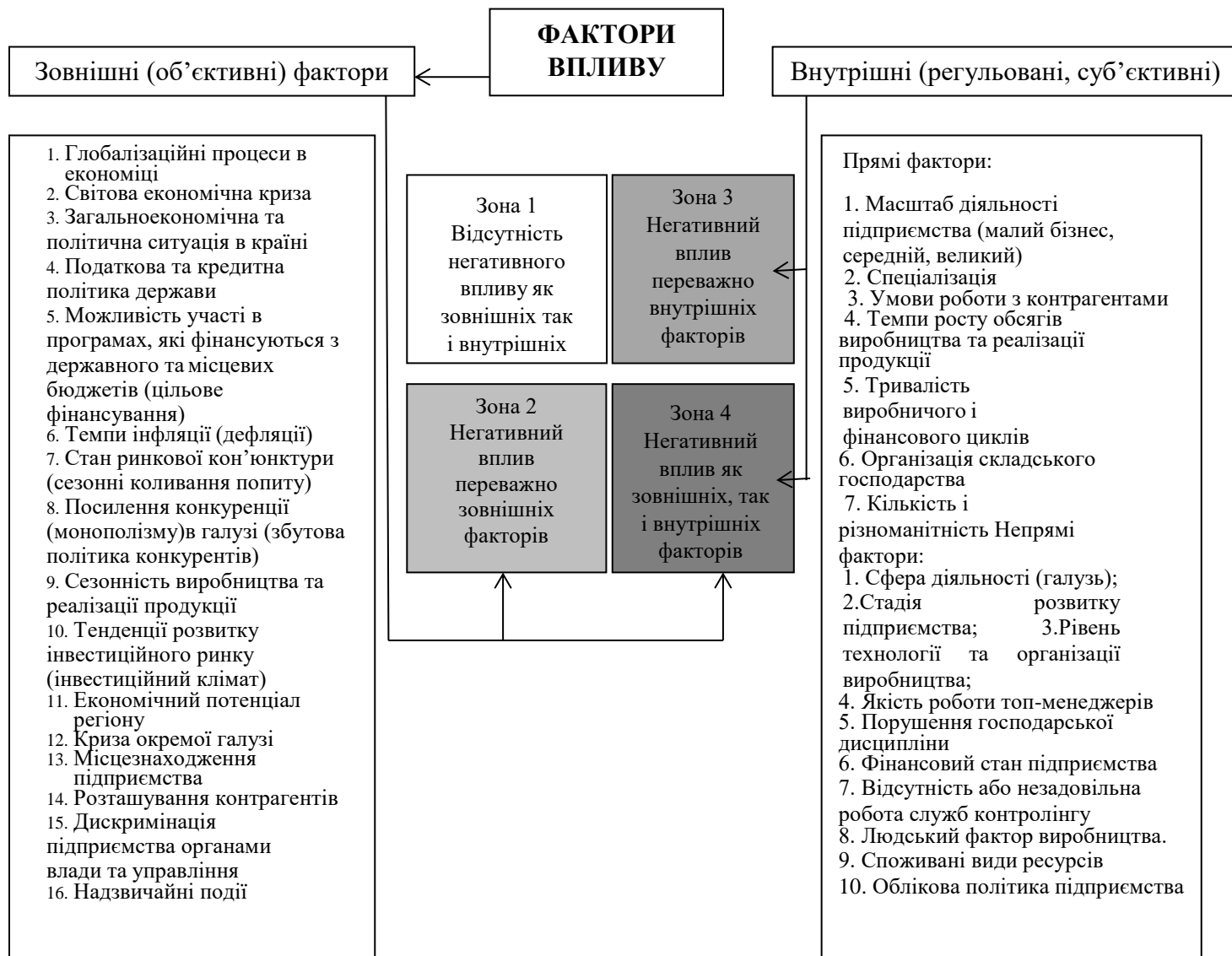

Рис. 1.6. Фактори впливу [1]

З метою проведення узагальнюючого аналізу вивчення ресурсного потенціалу аграрного сектора економіки України доцільним є дослідження впливу ресурсів на кінцевий результат – виробництво продукції рослинництва. Існують різні методи прогнозування, серед яких найбільш поширеними є метод аналітичного вирівнювання та побудова кореляційно-регресійних моделей. У якості результуючого показника (у) обрано продукцію рослинництва у порівнянних цінах, млн грн.

Факторними показниками (чинниками), на мою думку, є такі:

x1 – коефіцієнт розораності сільськогосподарських угідь, %;

x2 – кількість сільськогосподарських підприємств, одиниць;

x3 – кількість зайнятого населення у виді діяльності сільське, лісове та рибне господарство, тис осіб;

x4 – енергетичні потужності, кВт на 100 га посівної площі;

x5 – внесення мінеральних добрив у розрахунку на 1 гектар посівної площі, кг.

Варто зазначити, що першочергово мною було визначено, опираючись на власний досвід та опрацювання великої кількості наукових досліджень, більшу кількість показників-чинників виробництва продукції рослинництва (як екстенсивний чинник – площа сільськогосподарських угідь та ріллі, так чинники інтенсифікації – наявність сільськогосподарської техніки різних видів, продуктивність праці та ін.). Проте у процесі побудови моделі та перевірки її на адекватність зазначені показники не використовувалися через нижчий показник кореляції, автокореляції, а сама модель була неістотною.

За результатами проведених обчислень, зроблених у пакеті Microsoft Excel 2016, отримано дані, що наведені у таблицях 1.1–1.2.

Таблиця 1.1

Результати регресійного аналізу

<i>Регресійна статистика</i>	
Множинний R	0,9552
R-квадрат	0,9124
Нормований R-квадрат	0,8499
Стандартна похибка	10925,4525
Спостереження	13

На основі представлених у таблиці 1.1 результатів можемо сформулювати такі висновки: коефіцієнт множинної детермінації становить 0,9124, а, отже, результативний показник залежить від чотирьох факторних більше, ніж на 91%; коефіцієнт множинної кореляції (0,9552) свідчить про дуже тісний зв'язок між показниками; перевірка істотності зв'язку за F-критерієм свідчить про не випадковість зв'язку між обраними чинниками та результуючою величиною ($8,499 > 2,776$ при $\alpha=0,05$ і числі ступенів вільності $k_1=5$ $k_2=13$).

Отже, для збільшення обсягів виробництва продукції рослинництва важливим чинником є збільшення ступеня використання сільськогосподарських угідь. Варто зазначити, що дані для розрахунків за чисельністю зайнятих не давали змоги виокремити кількість працівників, що забезпечують виробництво продукції рослинництва, тому можемо припустити, що вплив цього чинника має бути ще більшим. Грамотне проведення агротехнічних робіт, зокрема перехід на використання землі зі збереженням її цінних властивостей, внесення добрив, проведення інших агротехнічних робіт з обробітку ґрунту сприятиме нарощенню обсягів виробництва продукції рослинництва [7].

У програмному середовищі Microsoft Excel 2016 побудовано трендові прогнози обсяги виробництва продовольства на період до 2022 року за умови, що сформовані тенденції зберігатимуться в найближчій перспективі (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Результати побудови трендового прогнозу показників-чинників виробництва продукції рослинництва

Показник	Рівняння тренду	Коефіцієнт апроксимації	Точковий прогноз на 2021 рік	Точковий прогноз на 2022 рік
Коефіцієнт розораності (x_1), %	$y_x = -0,0029x^2 + 0,098x + 77,659$	0,9897	78,477	78,485
Кількість сільськогосподарських підприємств (x_2), одиниць	$y_x = -1335,8x + 62303$	0,8307	42266	40930
Кількість зайнятого населення (x_3), тис. осіб	$y_x = 0,6315x^4 - 21,116x^3 + 237,06x^2 - 1064,9x + 4929,7$	0,8270	2997,9	3473,5
Енергетичні потужності (x_4), кВт на 100 га посівної площі	$y_x = -5,2253x + 239,04$	0,6383	160,7	155,4
Внесено мінеральних добрив під урожай звітного року (x_5), тис. т	$y_x = 0,0632x^3 - 1,1914x^2 + 11,36x + 22,343$	0,9590	137,9	157,9

Для точнішого прогнозування соціально-економічних явищ зазвичай оперують інтервальними оцінками. Для цього визначають стандартну похибку апроксимації (формула 1.4):

$$S_t = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n (y_i - y(t))^2}{n - l}} \quad (1.4),$$

де n – кількість рівнів ряду, l – кількість параметрів рівняння тренду.

Інтервальний прогноз розраховують за формулою 1.5:

$$y(t) \pm t_{\alpha} \cdot S_t, \quad (1.5)$$

де t_{α} – коефіцієнт довіри відповідно до розподілу Стюдента за заданого

α (задаємо ймовірність 95%, отже, $\alpha = 0,05$) та кількості ступенів свободи

$df = n - 1$ при числі спостережень (n) за 13 років.

Результати інтервального прогнозу показників-чинників виробництва продукції рослинництва наведено у табл. 1.3.

Таблиця 1.3

Інтервальний прогноз показників-чинників виробництва продукції рослинництва

Показник	Інтервальний прогноз на 2021 рік		Інтервальний прогноз на 2022 рік	
	мінімальне значення	максимальне значення	мінімальне значення	максимальне значення
Коефіцієнт розораності (x_1), %	78,42	78,53	78,43	78,54
Кількість сільськогосподарських підприємств (x_2), одиниць	37149	47383	35813	46047
Кількість зайнятого населення (x_3), тис. осіб	2632,8	3363,0	3108,4	3838,6
Енергетичні потужності (x_4), кВт на 100 га посівної площі	127,3	194,0	122,1	188,8

Внесено мінеральних добрив під урожай звітного року (x_4), тис. т	127,2	148,8	147,2	168,8
---	-------	-------	-------	-------

Розрахунок прогнозованих обсягів виробництва продукції рослинництва на 2021-2022 роки проведемо з використанням регресійної моделі (формула 1.1). Результати обчислень наведено на рис. 1.2. Варто зазначити, що порівняння прогнозованих значень за 2021-2022 роками із фактичними значеннями за 2020 рік підтвердило адекватність одержаних прогнозів. Так, у 2021 році прогнозований обсяг виробництва продукції рослинництва дорівнює 200,1 млрд грн, а в 2022 році – 219,2 млрд грн, що на 10,3 % більше показника 2019 року.

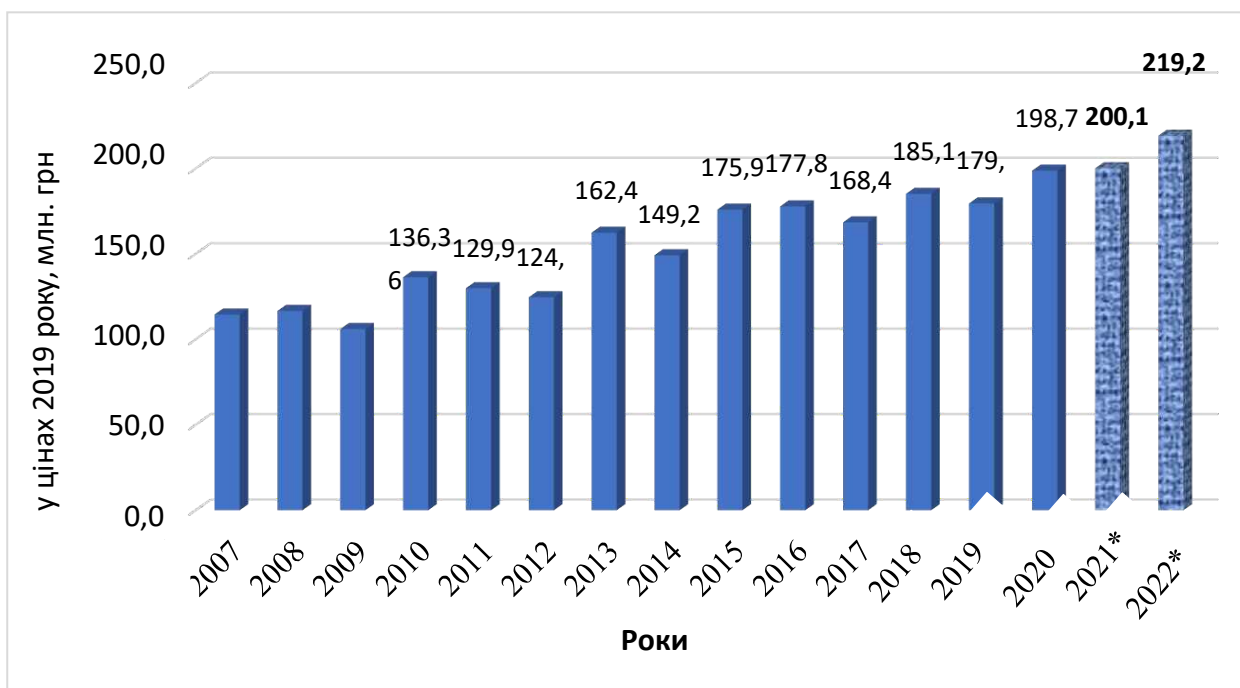

Рис. 1.7 Обсяги виробництва продукції рослинництва

Основними проблемами сьогодення є відсутність цілісної системи прогнозування показників розвитку галузей аграрного сектора національної економіки, яка б використовувалася при прийнятті економічних та управлінських рішень. У зв'язку з цим розроблення практичних рекомендацій щодо прогнозування сезонності на ринках продукції тваринництва та птахівництва допомагає учасникам цих ринків частково знизити рівень невизначеності, яка є ще однією особливістю аграрних ринків. Проблема

врахування сезонності в сільському господарстві, зважаючи на її актуальність, є предметом дослідження багатьох науковців світу, але в них не враховано особливостей вітчизняних ринків. Подібних досліджень щодо економіки нашої держави, на жаль, мало.

Для короткострокового та середньострокового прогнозування доцільно використовувати статистичні методи, які в своїй основі опираються на ідентифікацію параметрів певних моделей часових рядів [6]. Зазначу, що прогнозування основних показників сільськогосподарського виробництва ґрунтується на ідентифікації параметрів ARIMA-моделей часових рядів, які задають необхідну інформацію. Вони добре описують як стаціонарні, так і нестаціонарні часові ряди [3, с. 57].

Відомо, що аграрному сектору економіки притаманна сезонність. Тому для прогнозування тих чи інших показників сільськогосподарського виробництва потрібно спершу розрахувати їхні сезонні коливання. Прогнозовані обсяги виробництва основних видів продукції тваринництва, зокрема реалізація на забій сільськогосподарських тварин (у живій масі), виробництво молока, в Україні на 2021–2023 роки представлені у табл. 1.6.

Результати моделювання й прогнозування виробництва основних видів продукції тваринництва в Україні за допомогою сезонної ARIMA-моделі можуть знайти своє практичне використання під час складання макроекономічних прогнозів виробництва аналізованих видів сільськогосподарської продукції.

Таблиця 1.4

Прогнозовані значення динаміки основних видів продукції тваринництва в Україні на 2021–2023 роки

Місяць	Реалізація на забій сільськогосподарських тварин (у живій масі), тис. т			Виробництво молока, тис. т		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Січень	305,1	302,0	301,1	554,7	545,7	536,8
Лютий	237,1	237,6	236,5	600,8	591,1	581,4
Березень	251,8	252,8	251,7	767,7	755,3	743

Продовження табл. 1.4

Квітень	293,4	295,5	292,6	901,6	886,9	872,5
Травень	237,7	237,8	238,9	1026,7	1010	993,6
Червень	232,4	226,9	227,1	999	980,8	964,4
Липень	226,3	226,5	226,2	981,5	965,5	949,8
Серпень	234,7	234,0	233,7	961,6	946,0	930,6
Вересень	260,3	258,6	258,2	934,9	919,7	904,7
Жовтень	293,0	292,9	291,2	783,5	770,8	758,2
Листопад	304,9	302,9	302,2	696,3	685,	673,8
Грудень	424,2	417,6	415,6	529,8	521,2	512,7

Тож, є підстави до висновку, що прогнозування параметрів розвитку рослинницької і тваринницької галузей обумовлюється необхідністю науково-практичного обґрунтування стратегічних напрямів та пріоритетів державної аграрної політики, передбачення очікуваних результатів впровадження конкретних інструментів реалізації потенціалу розвитку аграрного сектора та визначення потреби в різних видах ресурсів для формування інституціонального середовища сталого розвитку аграрного сектора, зміцнення економічної безпеки держави.

2. ЕКОНОМІЧНА ДІАГНОСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

2.1 Загальна характеристика та опис бізнес-процесів підприємства

Функціонування будь-якого підприємства незалежно від розміру та виду його діяльності залежить від його конкурентоспроможності. Досягнути кращих позицій на ринку досягається на основі різних підходів та методів. Проте, для захисту своєї долі ринку, або ж навпаки – експансії потрібно вдало та точно використовувати всі внутрішні ресурси. Актуальність застосування ефективних бізнес-процесів визначається внутрішньою спроможністю підприємства до самовдосконалення[10].

Спершу розглянемо, сутність та економічний зміст бізнес-процесу. За визначенням, розглянутим Бьорном Андерсоном у своїй праці [2] та розробленим вченими Ericsson Quality Management Institute м. Гетеборг [3], “бізнес-процес – це послідовність логічно пов’язаних, повторюваних дій, у результаті яких використовуються ресурси підприємства для перетворення об’єкта (фізично чи віртуально) з ціллю досягнення визначених вимірних результатів, або продукції для задоволення потреб внутрішніх і зовнішніх споживачів”[10].

Кінцевою метою виконання бізнес-процесів організації є формування доданої вартості (споживчої цінності) вихідної продукції. У випадку некомерційних організацій споживчою цінністю результатів всіх бізнес-процесів буде задоволення потреб самореалізації, духовних та соціальних потреб людини. У разі невиконання або ж неналежного виконання основних бізнес-процесів, споживча цінність не буде створена. Через недосконалу реалізацію допоміжних бізнес-процесів зменшиться продуктивність основних.

При створенні підприємства або ж в процесі його розвитку невірно сформовані бізнес-процеси можуть знижувати рівень оптимізованих витрат, бути причиною їх перевищення під час реалізації виробничої, фінансової, маркетингової та ін. діяльності.

Підприємства, які мають скоординовані бізнес-проси, як правило, більш прибуткові ніж їх конкуренти. Моделювання та контроль реалізації основних та допоміжних бізнес-процесів допомагають оперативно ліквідувати форс мажорні надзвичайні ситуації, що сприяє уникненню простоїв на всіх етапах діяльності.

Опис бізнес-процесів є одним з найбільш трудомістких етапів їх вивчення і аналізу, що потребує не лише великих витрат часу, а й глибокого и вдумливого підходу. Бізнес-процеси описуються за використання таких інструментів як: EXCEL, BPWin, ARIS, MS Visio[10].

Після опису та моделювання бізнес-процесів також доречно визначати напрями їх покращення, за допомогою [10]:

- візуального перегляду готових схем процесів для виключення дублювання функцій і різного роду неефективності;
- вартісного аналізу операцій описаних процесів;
- аналізу часу виконання кожної з операцій описаного процесу;
- функціонально-вартісного аналізу (аналіз по центрам витрат);
- аналізу шляхів переміщення матеріальних фінансових і інформаційних потоків між операціями процесів;
- аналізу відповідності ресурсів, задіяних в процесі, їх використання.

Бізнес-процес без розгляду його внутрішньої структури можна подати як об'єкт, що характеризується поняттями, наведеними на рис. 2.1.

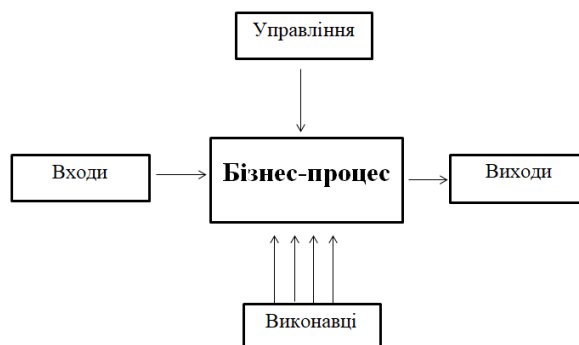

Рис. 2.1. Об'єкт бізнес-процесів

Оскільки бізнес-процеси — це потоки роботи і в них є свої межі, іншими словами початок і кінець, для будь-якого окремо взятого процесу ці межі встановлені початковими або первинними входами, з якого він починається. Ці

входи відкриваються первинними постачальниками процесу. Ресурси або входи процесу можуть бути матеріально-технічними, енергетичними, людськими, інформаційними[11].

Процес закінчується виходом, одержанням результату первинними клієнтами процесу. Наприклад, первинним входом у процесі збуту може бути замовлення, отримане відділом збуту, а первинним виходом цього процесу — пред'явлення чеків у банку до оплати. Первинним виходом процесу може бути, наприклад, придбання нового обладнання або отримання певної інформації, надання послуги.

Після початку процесу в нього може з'явитися значна кількість вторинних входів. Наприклад, управлінська інформація, яку забезпечує відділ інформаційних систем, може знадобитися на різних стадіях. Таким чином, входи процесу можуть бути первинні і вторинні. Первинні входи виникають на початку процесу. Вторинні входи з'являються в ході реалізації процесу на його підпроцесах. Так само як існують вторинні входи, існують і вторинні виходи, що виникають як побічні продукти процесу і не є його головною метою. Первинний вихід — це прямий, запланований результат реалізації процесу. Вторинний вихід — це побічний продукт процесу, що не є його головною метою[11].

Бізнес-процес відбувається не сам по собі, він управляється (тобто організується, планується, контролюється) і реалізується конкретним виконавцем (групою). У бізнес-процесі задіяна низка учасників (окремих фахівців або груп). На вході процесу учасником є постачальник процесу, тобто той, хто надає вхідні ресурси (вхідні ресурси можуть бути результатом попереднього процесу). Приклад: для обробки деталі (процес) на вхід має надійти заготівка, постачальником процесу є склад матеріалів, а постачання заготівок — складським процесом.

Єдиною метою бізнес-процесу є задоволення вимог клієнтів, яких можна розділити на п'ять різних типів: перший тип — це первинні клієнти, ті, які одержують первинний вихід; другий тип складають вторинні клієнти, що знаходяться поза процесом і одержують вторинні виходи, третій тип — непрямі

клієнти, що не одержують первинного виходу, але є наступними в ланцюжку, тому пізніший за часом вихід відображається на них. Четвертий тип клієнтів — зовнішні клієнти (за межами підприємства), які одержують вихід процесу, — дистриб'ютори, агенти, роздрібні продавці, інші організації тощо. Нарешті, існують зовнішні непрямі клієнти, споживачі (п'ятий тип). Ці категорії необов'язково присутні кожна окремо, можуть бути випадки, коли вони перетинаються[11].

Автоматизація бізнес-процесів — широкий клас завдань, що не обмежується рухом і обробкою документа, а до складу їх входять різні операції, що виконуються співробітниками, і покрокову автоматичну обробку даних. У ході бізнес-процесу можуть оброблятися різні документи і відбуватися взаємодія з зовнішніми ІТ-системами. Як правило, автоматизуються ключові бізнес-процеси діяльності підприємства: формування замовлень, виконання заявок клієнтів, розробка і запуск нової продукції і т. д., а також інші нескладні, але численні і рутинні процеси[12].

Насправді підприємство має до 20 ключових бізнес-процесів, від виконання яких залежить його успіх на ринку. А загальна кількість бізнес-процесів підприємства може досягати кількох сотень. Не існує жорстких і простих правил щодо того, наскільки широко або вузько варто описувати процеси, і підприємства можуть по-різному описувати навіть схожі процеси. Класифікацію бізнес-процесів наведено на рис. 2.2.

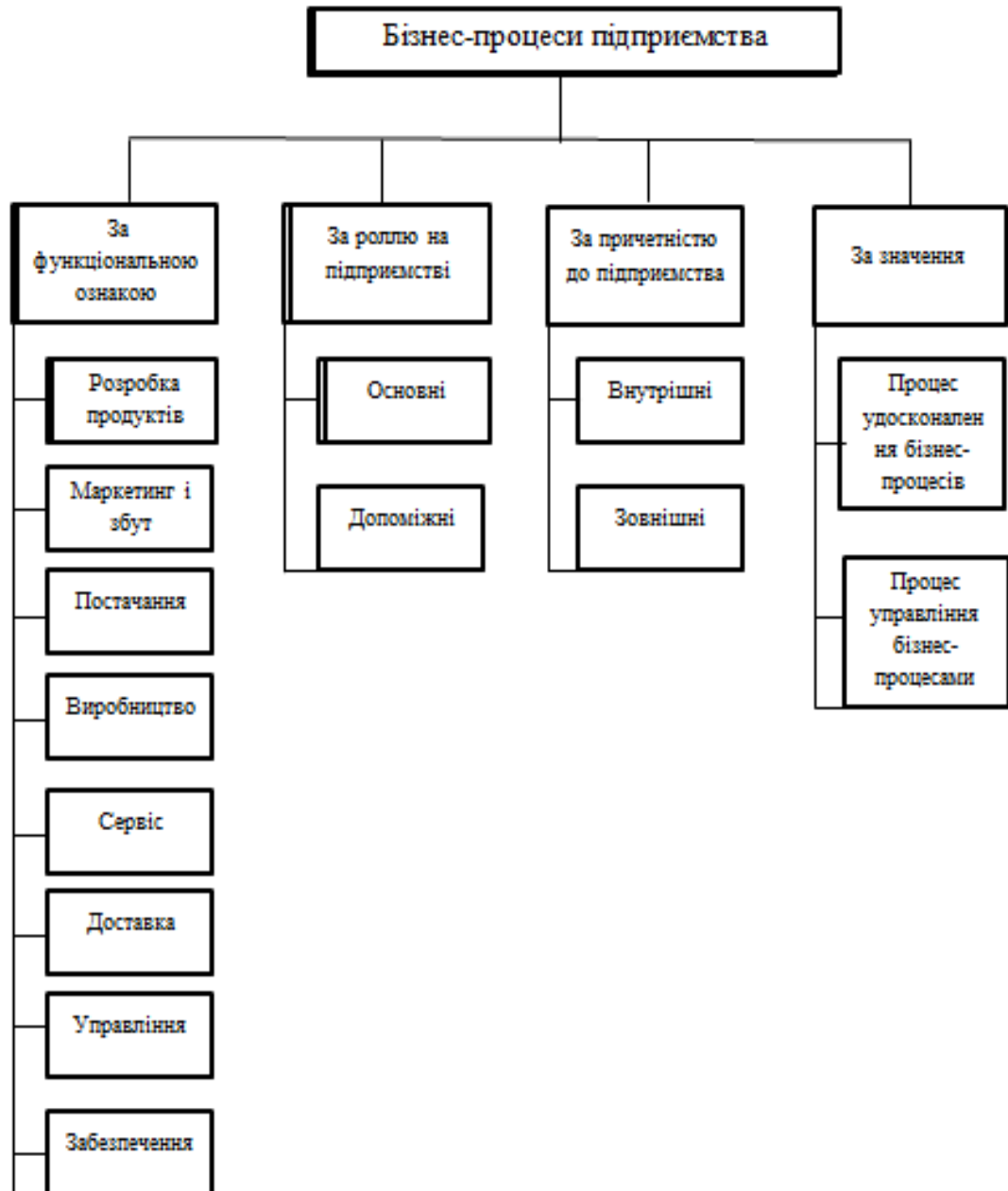

Рис.2.2 Класифікація бізнес-процесів підприємства

Основні категорії бізнес-процесів, що найчастіше трапляються в організаціях, такі:

- Розробка продуктів — охоплює процеси обробки вимог, потреб і очікувань замовників і розробки продуктів і послуг, що задовольняють цим. вимогам.
- Маркетинг і збут —реклама та інші види просування товарів, ціноутворення, пакування і документація. Процеси збуту включають залучення

нових і обслуговування наявних замовників, а також усі процеси, пов'язані з продажем товарів.

- Постачання — полягає у придбанні матеріалів і послуг.
- Виробництво — процеси, що перетворюють входи, отримані від процесу постачання, у виходи, що пропонуються для збуту. В обслуговуючих організаціях включає процеси, за допомогою яких замовнику надаються послуги.
- Сервіс — усі післяпродажні види діяльності, що виконуються для обслуговування, ремонту, відновлення і модернізації проданих раніше продуктів.
- Доставка — процеси з перевезення і доставляння продуктів до замовника.
- Управління — процеси стратегічного управління, бізнес-планування і фінансового контролю.
- Забезпечення — процеси, що забезпечують управління персоналом, юридичний супровід, відповідність вимогам охорони навколишнього середовища, охорони праці і техніки безпеки, а також утримання будівель, підготовку персоналу та інші внутрішні процеси[11].

Процеси можуть бути основними і допоміжними. Основними є процеси поточної діяльності підприємства, результатом яких є виробництво виходів, необхідних зовнішнім клієнтам. Допоміжні процеси забезпечують ефективну реалізацію первинних.

Основні бізнес-процеси підприємства «Агро-Експрес-Сервіс»: виробництво цукру та молока, вирощування технічних культур, управління ресурсами підприємства, управління фінансами підприємства, управління запасами підприємства, реалізація готової продукції, формування систем збуту та маркетингової політики, впровадження системи контролю за якістю продукції.

Допоміжні бізнес-процеси «Агро-Експрес-Сервіс»: матеріально-технічне забезпечення, управління персоналом, управління ризиками господарської діяльності, управління інформаційним забезпеченням.

Основні бізнес-процеси підприємства охоплюють виробництво і переробку власної сільськогосподарської продукції та спрямовані на отримання прибутку, перелік відтворено в табл. 2.1. Допоміжні й обслуговуючі бізнес-процеси підтримують функціонування основних, створюючи інфраструктуру для їх ефективного виконання.

Таблиця 2.1

Перелік бізнес-процесів та операцій

Бізнес-процес	Операція
1	2
Основні бізнес-процеси	
Вирощування сільськогосподарських культур	Основний обробіток ґрунту Внесення органічних та мінеральних добрив Посів сільськогосподарських культур Агротехнічний догляд за посівами Система інтегрованого захисту рослин Збирання врожаю сільськогосподарських культур
Промислові виробництва з переробки продукції рослинництва	Переробка зерна на крупу, борошно, дерть Виробництво комбікормів
Управління виробництвом	Організація виробництва Поєднання і використання чинників виробництва Проектування продукції (послуг) Управління запасами сировини і матеріалів Управління закупівлями сировини та матеріалів
Управління якістю продукції	Розроблення системи якості Упровадження і функціонування Вимірювання та оцінювання Аналіз та вдосконалення
Збут сільськогосподарської продукції	Реалізація переробним підприємствам Реалізація через посередників Реалізація на ринках та ярмарках Бартерні операції Реалізація через систему громадського харчування Реалізація в рахунок заробітної платні Натуральна оплата праці Натуральна оплата за оренду земельних ділянок і майнових часток (паїв)

Процеси можуть бути зовнішніми або внутрішніми. Зовнішнім називається процес, що має вхід і/або вихід поза підприємством. Внутрішнім називається процес, що реалізується цілком у рамках однієї організації.

Також на кожному підприємстві можна виокремити два основних взаємозалежних метапроцеси. По-перше, метапроцес управління бізнес-процесами чітко виявляється в організаціях, що усвідомили необхідність і перейшли до цілеспрямованого управління своїми бізнес-процесами. Цей метапроцес спрямований на досягнення режиму відмовостійкої роботи організації; про такі підприємства кажуть, що вони працюють, «як годинник».

По-друге, метапроцес удосконалення бізнес-процесів на більшості підприємств хоча й існує під тиском зовнішніх обставин, але здійснюється неорганізовано (стихійно). Лише ті організації, що включають удосконалення бізнес-процесів у свою стратегію, розробляють методологію і техніку здійснення змін, відслідковують їхнє впровадження й успішно переборюють бар'єри організаційних змін, можуть говорити про управління цим найважливішим метапроцесом. Виконуючи цей метапроцес, організація, подібно до живого організму, через саморозвиток і самовдосконалення знаходить свій власний шлях у конкурентній боротьбі.

Отже, можна стверджувати, що бізнес-процеси займають одну з ключових позицій у функціонуванні будь-якої організації, важливим є опис та моделювання основних процесів паралельно з фактичним створенням чи розвитком підприємства. Не слід забувати й про поточний контроль та перевірку результатів із планами роботи процесів.

2.2 Економічна діагностика конкурентного середовища та конкурентоспроможності підприємства.

Конкурентоспроможність є одним з найважливіших критеріїв діяльності підприємства, умовою доцільного здійснення торговельних операцій та запорукою успіху за ринкових відносин. Однією з головних умов конкурентоспроможності підприємства є виробництво конкурентоспроможної продукції. Проблема конкурентоспроможності продукції є найбільш обговорюваною на даний час, тому вона є досить актуальною, виходячи з цього існує необхідність всестороннього її дослідження [13].

Метою дослідження є розвиток теоретико-методологічної бази та обґрунтування шляхів вдосконалення управління конкурентоспроможністю української аграрної продукції. Конкурентоспроможність є одним із головних показників, на основі якого можна досить чітко діагностувати стан підприємства, впливати на нього, виявляти перспективи подальшого розвитку, показувати ступінь досягнення стратегічних та тактичних цілей.

Управління конкурентоспроможністю – це сукупність заходів, що здійснюються в процесі розробки, проектування, виробництва, просування, реалізації та після продажного обслуговування продукції з метою створення її привабливості для кінцевого споживача. Передбачає збалансований вплив на економічні показники діяльності підприємства виходячи з критерію прибуток.

Для планування потреби сільськогосподарського виробництва, його окремих галузей та виробничо-господарських структур матеріально-ресурсного потенціалу вихідними положеннями має стати забезпечення належного рівня виробництва конкурентоспроможної сільськогосподарської продукції з урахуванням застосування сучасних ресурсозберігаючих технологій [2].

Конкурентоспроможність підприємства є одним із важливих аспектів ринкового середовища, який характеризує можливість підприємства адаптуватися до умов ринку, посісти провідне місце і втримати його якомога довше. Загострення конкурентної боротьби між виробниками змушує шукати

їх нові засоби впливу на рішення покупців. Одним з таких шляхів є створення товарів покращеного рівня якості.

Під системою управління конкурентоспроможністю підприємства (товарів, робіт, послуг) слід розуміти сукупність організаційної структури, процесів, технологій, положень ресурсів тощо, необхідних для створення і реалізації умов, які сприятимуть створенню конкурентних переваг у теперішньому і майбутньому бізнес-середовищі. Дослідження фактичних матеріалів показує, що процес управління конкурентоспроможністю включає такі чотири етапи (табл. 2.2) [6].

Таблиця 2.2

Етапи управління конкурентоспроможністю ПП «Агро-Експрес-Сервіс»

Реалізація функцій управління діяльністю Етап I	Контроль та регулювання процесу забезпечення конкурентоспроможності Мотивація працівників Планування та організація процесу забезпечення конкурентоспроможності
	Контроль та регулювання процесу забезпечення конкурентоспроможності Мотивація працівників Планування та організація процесу забезпечення конкурентоспроможності
	Контроль та регулювання процесу забезпечення конкурентоспроможності Мотивація працівників Планування та організація процесу забезпечення конкурентоспроможності
Формування методів менеджменту Етап II	Розробка технологічної документації
	Розробка планів прискорення НТП
	Розробка планів виробництва конкурентоспроможної продукції
	Розробка методів стимулювання персоналу
Формалізація методів менеджменту Етап III	Формування розпоряджень та вказівок щодо забезпечення конкурентоспроможності
	Розробка наказів щодо контролю та відповідальності за виготовлення конкурентоспроможної продукції
Розробка та прийняття управлінських рішень Етап IV	Формування напрямків діяльності апарату управління
	Визначення ступеня досягнення конкурентоспроможності
	Оцінка ефективності управлінських рішень

Таким чином, ми бачимо, що стратегія передбачає управлінську діяльність, спрямовану на забезпечення розвитку та координування згідно зі змінами зовнішнього середовища і кон'юнктури ринку та забезпечення управління конкурентоспроможністю на підприємстві в цілому. Для того, щоб обрана стратегія почала функціонувати, необхідно розробити систему цільових показників, які б орієнтували підприємство на досягнення цілей, закладених у стратегії; здійснити відповідні зміни в організаційній структурі; забезпечити виробничий комплекс необхідними ресурсами згідно із затвердженою стратегією.

Пріоритетними напрямками розвитку аграрного сектору економіки Рівненської області є виробництво картоплі, цукрових буряків, зернових та зернобобових культур, овочів, молока та м'яса рис. 2.3.

- виробництво зерна, технічних культур, з розвинутим м'ясо-молочним тваринництвом та птахівництвом
- виробництво зерна, технічних культур, овочів, з розвинутим м'ясо-молочним тваринництвом

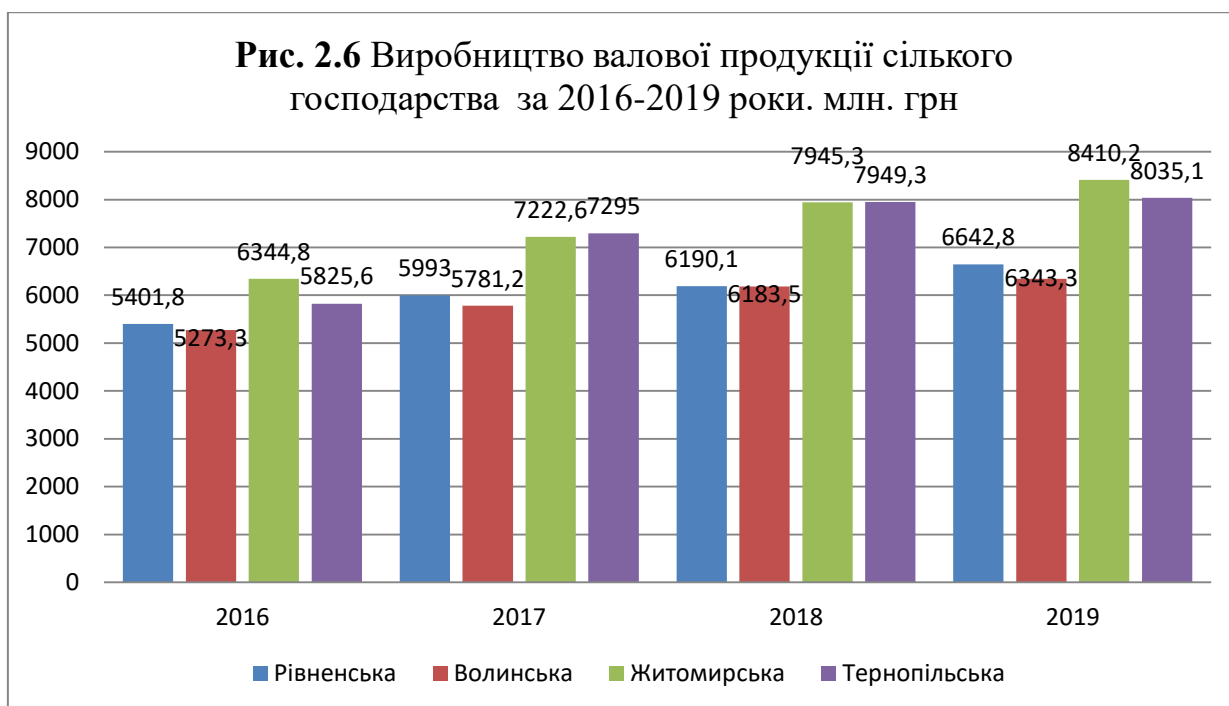
- виробництво картоплі, овочів, зерна, кормових культур, з розвинутим м'ясо-молочним тваринництвом
- виробництво зерна, технічних культур, овочів
- виробництво картоплі, овочів, зерна, кормових культур, з розвинутим птахівництвом та виробництвом м'ясо-молочної продукції

- Рис. 2.3 Спеціалізація районів Рівненської області

У структурі посівних площ майже 50 відсотків займають зернові культури, 16 відсотків – технічні культури, 15 відсотків - картопля і овочі та 19 відсотків – кормові культури рис. 2.4.

Протягом 2016 – 2019 років в аграрному секторі області забезпечено стабільний приріст обсягів виробництва продукції. Зокрема, темп приросту виробництва валової продукції сільського господарства в області за 2017 рік становив 2 відсотки, у 2018 році – 10,9 відсотка, у 2019 році – 3,9 відсотка (рис. 2.5).

Провідними сільськогосподарськими підприємствами області є ПП «Агро-Експрес-Сервіс», Агрокорпорація «Крупець», ТОВ СГП ім. Воловікова», ТОВ «Агрохолдинг Зоря», АФ «Камаз -Агро», СГ ТОВ «Ідна», ПП «Деметра», ФГ «Влада», ПСП «Хлібороб», ФГ «П'ятигірське», ФГ «Нива», СПП «Розвазьке», СФГ «Серпанок», СГПП «Маяк», ДП «Мирогощанський державний іподром», ПСП "Шпанівське".

Аграрний сектор економіки району представлений 26-ми господарствами, в тому числі 7 - сільськогосподарських підприємств та 19 - фермерських господарств. В агроформуваннях усіх форм власності знаходиться в користуванні 13.1 тис. га сільськогосподарських угідь, що становить 17.5 % районного показника, в тому числі 12.4 тис. га - ріллі або 20.2% показника району.

Аграрії спеціалізується на вирощуванні зернових та технічних культур, в тому числі цукрових буряків, кормових культур, картоплі та овочів. Сільськогосподарські підприємства нарощують площі посіву сільськогосподарських культур та поголів'я тварин і свиней.

Найбільші агроформування – ПП «Агро-Експрес-Сервіс», ТЗОВ «СБС Україна Рівне», ТЗОВ «Райз-Захід», ТЗОВ «Радів Агро», Млинівський

державний технолого-економічний коледж, ФГ «Млинівська Чайка», які на основі сучасних технологій і техніки з року в рік нарощують виробництво продукції рослинництва і тваринництва.

Найбільшу питому вагу в структурі виробництва сільгосппродукції району займає ПП «Агро-Експрес-Сервіс» - 37 відс, ТзОВ «СБЕ Україна-Рівне» - 17 відс., СГ ТзОВ «Ідна» - 14 відс. та АФ «Камаз-Агро» - 11 відсотків (рис.2.7) .

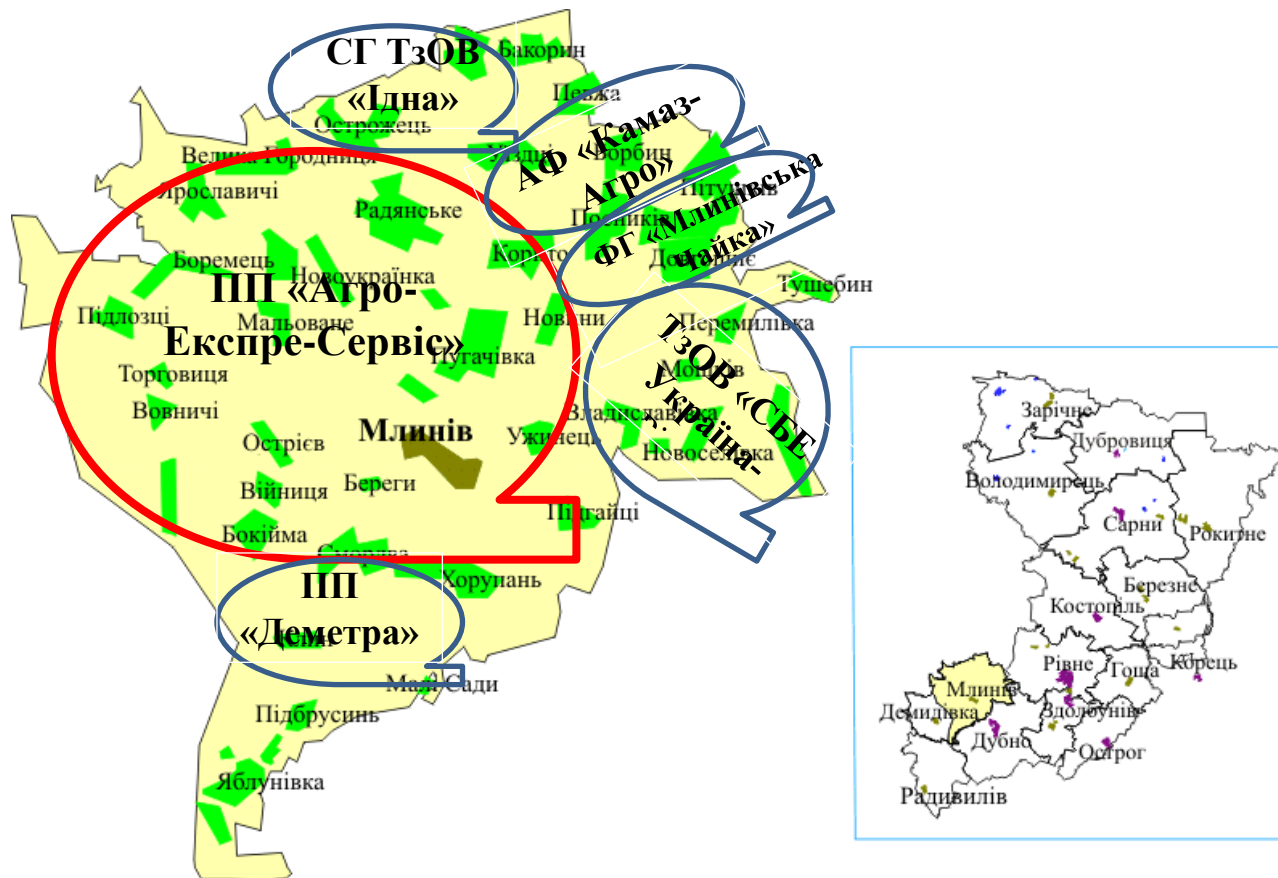
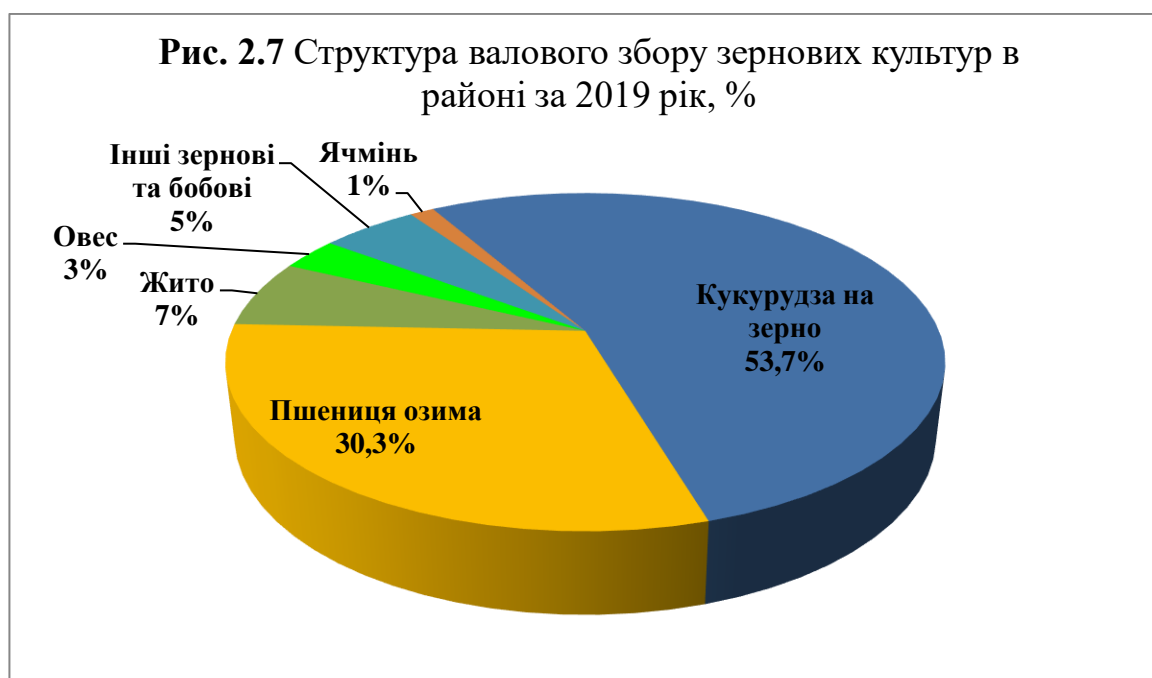

Рис. 2.7 Структура агроформування району

Зернові культури Млинівського району Рівненської області мають високий рівень конкурентоспроможності (порівняно з областю). Найвищий рівень – кукурудза, пшениця (висока врожайність, вищий за обласний рівень ціни реалізації, виручки на 1 га та коефіцієнту дохідності). Низький рівень – ячмінь ярий (низька врожайність, дохідність, рівень товарності та спеціалізації). Розрахунок інтегральних індексів конкурентоспроможності зернових культур показав, що найнижчий інтегральний індекс має ячмінь ярий. Щоб покращити цю ситуацію, потрібно довести показники по культурі (врожайність, дохідність,

рівень товарності) до середньообласних. При досягненні середньо обласного рівня індекс конкурентоспроможності ячменю ярого зросте з 0,731 до 0,978 од., відповідно індекс зернових усього – з 1,0393 до 1,418. Виробництво зернових зросте на 4%, обсяг реалізації та виручка – на 9%. Рентабельність зернових підвищиться на 0,3%. Другим варіантом підвищення рівня інтегрального індексу конкурентоспроможності зернових культур району пропонується ячмінь ярий замінити пшеницею яка має вищий рівень конкурентоспроможності. Відповідно, індекс зернових усього зросте – з 1,0393 до 1,45. Виробництво зернових збільшиться на 0,7%, обсяг реалізації – 1,3%, виручка – на 1,6%. Рентабельність зернових підвищиться на 0,7 % Дані способи є ефективними для підвищення конкурентоспроможності зернових культур району. Виробництво зернових культур сільськогосподарськими підприємствами району є ефективним. Про це свідчать показники економічної ефективності, які знаходяться на високому рівні і з кожним роком покращуються. Ознайомившись зі структурою валового збору за 2019 рік районі найбільший відсоток має кукурудза на зерно (53,7%) та пшениця озима (30,3%) (рис. 2.7).

Основою формування фінансових результатів господарств району є рентабельність виробництва сільськогосподарської продукції. Особливий вплив на формування прибутку господарства мала зміна співвідношення рівня умови

для одержання прибутку при її собівартості й цін реалізації сільськогосподарської продукції.

2.3 Прогноз діяльності підприємства

Прогноз (від грец. prognosis – передбачення) – це спроба визначити стан якогось явища чи процесу в майбутньому. Процес розробки (складання) прогнозу називають прогнозуванням. Прогнозування розвитку (стану) підприємства – це наукове обґрунтування можливих кількісних та якісних змін його стану, рівня розвитку в цілому, (окремих напрямків діяльності) в майбутньому, а також альтернативних способів і строків досягнення очікуваного стану. Прогнозування розвитку підприємства передбачає оцінку показників, що характеризують його стан на перспективу.

Основні завдання прогнозування: аналіз та оцінка економічних, соціальних, науково-технічних процесів і тенденцій, виявлення актуальних проблем соціально-економічного розвитку, визначення напрямку дії цих тенденцій у майбутньому, передбачення нових економічних ситуацій і нових проблем; виявлення можливих альтернатив та обґрунтування вибору того чи іншого варіанту з метою прийняття найбільш раціонального рішення.

Прогнози можуть бути короткотерміновими (до 3 років), середньотерміновими (5-7 років) і довготерміновими (10 та більше років). Складання прогнозів, як правило, передує процесу розробці планів і є для нього вихідною базою.

Процес прогнозування базується на таких основних принципах:

- наукова обґрунтованість
- усебічне врахування вимог об’єктивних законів розвитку суспільства, використання світового досвіду;
- цілеспрямованість
- змістовий опис поставлених дослідницьких завдань;
- системність

– побудова прогнозу на підставі системи методів і моделей, що характеризують певною ієрархією та послідовністю;

- адекватність об'єктивним закономірностям розвитку

– виявлення та оцінка стійких взаємозв'язків і тенденцій розвитку об'єкта;

- альтернативність

– виявлення можливостей розвитку об'єкта за умови різних траєкторій, різноманітних взаємозв'язків і структурних співвідношень;

- послідовне визначення невизначеності

– ітеративна процедура просування від виявлення цілей та умов, що склалися, до визначення можливих напрямків розвитку.

За функціональною ознакою (напрямком прогнозування) прогнози поділяють на пошукові (трендові) та нормативні (програмні, цільові). Пошуковий прогноз ґрунтується на умовному продовженні в майбутнє тенденцій розвитку підприємства в минулому і сьогодні та не враховує чинників, здатних змінити ці тенденції. Він прогнозує розвиток підприємства за умов збереження існуючих тенденцій. Нормативний прогноз – це визначення шляхів і строків досягнення можливого стану об'єкта, який обирається ціллю (прогнозування, досягнення бажаного стану на основі заданих норм, стимулів, ідеалів, цілей). На відміну від пошукового, нормативний прогноз здійснюється у зворотному порядку: від заданого стану у майбутньому до існуючих тенденцій та можливостей їх змін для досягнення бажаних цілей.

В сучасних умовах економічна наука застосовує майже 150 базових методів прогнозування. Залежно від типу необхідної вихідної інформації розрізняють експертні і фактографічні (формалізовані) методи прогнозування.

Прогнозовані обсяги діяльності підприємства сформовані шляхом екстраполяції лінійного тренду, виходячи з наявних даних за 2016-2018 рр. (табл.2.3)

Таблиця 2.3

Прогнозовані обсяги випуску продукції підприємства (тис. тонн)

	2017	2018	2019	2020*	2021*	2022*
Зерно	1389,4	1423,8	1454,3	1487,4	1519,85	1552,3
Цукор	194,1	192,3	187,5	184,7	181,4	178,1
Молоко	100,23	100,68	102,38	103,247	104,322	105,397
М'ясо	2,98	3,124	4,574	5,1533	5,9503	6,7473
Інше	35,2	34,8	31,2	29,733	27,733	25,733

*- прогнозовані дані

Таким чином, можна очікувати подальшого зростання обсягів виробництва зерна, молока та мяса і зниження обсягів виробництва цукру та іншої сільськогосподарської продукції (рис. 2.8).

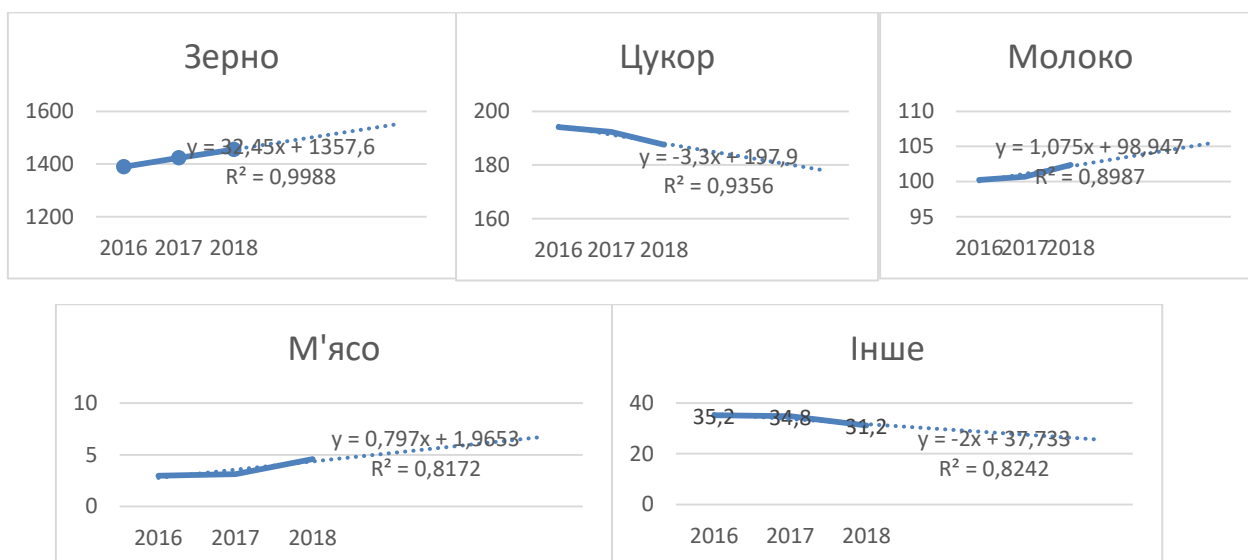

Рис. 2.8. Прогноз обсягів випуску продукції підприємства

3. Інформаційна система обліку підприємства

3.1 Особливості організації роботи сільськогосподарського підприємства засобами програми 1С:Підприємство

Забезпечення вирішення всіх завдань, що стоять перед бухгалтерською службою підприємства - від обробки первинних документів до формування регламентованої звітності виконує конфігурація 1С:Підприємство.

Планування в рослинництві можна розділити на три основних етапи:

- Формування технологічних карт полів, що відображають прямі витрати в рослинництві

- Формування змінних витрат в рослинництві

- Формування постійних і умовно постійних витрат

Заповнення довідкової інформації пропонується здійснювати в процесі формування відповідних документів планування.

Формування технологічних карт полів.

Природно, для формування технологічних карт полів слід заповнити довідники «Культури», «Види робіт», «Марки техніки», «Марки обладнання» і «Поля». Однак передбачається, що підприємство вже здійснювало облік виробничої діяльності і дана довідкова інформація вже заповнена.

Рис. 3.1 Документ «Установка планової врожайності і виходу продукції»

Установка плановой урожайности и выхода продукции: Проведен

Действия | Перейти | Настройка расчетов

Номер: БИП00000001 от: 06.07.2011 11:14:54 | Год планирования: 2012

Организация: ООО "Рассвет" | Сценарий планирования: Основной

Подразделение организации: 2 отряд | Культура: Озимая пшеница

Подразделение: 2 отряд | Урожайность, ц/га: 36.00

Выход продукции | Вывоз урожая

N	Вид номенклатуры	Процент выхода
1	Оз.пшеница 3 кл.	40.50
2	Оз.пшеница 4 кл.	45.00
3	Оз.пшеница усушка	5.00
4	Оз.пшеница неиспол.	5.00
5	Оз.пшеница семена	4.50
		100.00

Комментарий:

OK | Записать | Заккрыть

Документ призначений для введення інформації по плановій врожайності, інформації по відсоткам виходу продукції і даних з вивезення врожаю на елеватори.

На першій закладці вказується відсотки виходу продукції. Причому сума відсотків завжди повинна бути 100 відсотків, інакше документ не проведеться.

Слід звернути увагу на те, що вихід продукції планується не за номенклатурою, а за видами номенклатур. Причому кожен вид номенклатури має відповідний зумовлений вид продукції, який в подальшому буде мати значення при формуванні балансу продукції рослинництва (для виділення насіння) і формування звіту «хлібофуражного баланс» для розподілу продукції по класах.

На другій закладці слід вказати відсотки вивезення даної культури на елеватор. Дана закладка характеризує, крім самого відсотка, ще й інформацію про те, яка частина підробітку буде здійснюватися на току організації, а яка на елеваторі. Наприклад: в організації очистка зерна, сушка та отримання насіння здійснюється на току, а зберігання - на елеваторі.

Тобто на елеватор буде відправлена тільки готова продукцію. Відстань до елеватора призначене для визначення в подальшому вартості послуг автотранспорту з вивезення врожаю.

Рис. 3.2 Документ «Планове розміщення культур»

N	Поле	Площадь...	Культура	Урожайн...	Предшественник	Пред - предше...
1	5-3-2-002	160.00			Тритикале	
2	5-3-2-003	129.00			Ячмень фуражный	
3	5-3-2-005	215.00			Кукуруза на зерно	
4	5-3-2-005	215.00			Пар	
5	5-3-2-006	100.00			Пар	
6	5-3-2-007	166.00			Озимая пшеница	
7	5-3-2-008	45.00			Пар	
8	5-3-2-010	20.00			Пар	

Документ призначений для формування планового розміщення культур по полях підрозділи організації із зазначенням планової врожайності.

Як вже було сказано вище існують два варіанти заповнення документа:

- на підставі певного розміщення користувачем
- на підставі довідників «Реєстрація планового відсотка розміщення культур» і «Попередники полів»

Документ містить дві кнопки «Заповнити» і «Розподілити».

За кнопці «Заповнити» заповнюються всі поля відповідного підрозділу, площі, попередники і перед-попередники на підставі довідника «Поля».

За кнопці «Розподілити» здійснюється заповнення культур і врожайності. Урожайність визначається відповідно до документами «Установка планової врожайності і виходу продукції».

Визначення культур здійснюється двома варіантами, описаними вище.

У разі, коли користувач знає, яка культура буде оброблятися на даному полі, то йому слід в довіднику поля вказати дану культуру для відповідного року врожаю.

Тоді при виборі в розподілу варіант «взяти з поля» по даному полю заповниться культура.

Для планування інших культур слід в довіднику «Поля» вказати рядок року врожаю з незаповненою культурою.

Тоді при розподілі слід уже застосувати варіант розподілу і культура визначитися автоматично.

Причому, підфарбовують рядки, які є доцільними або допустимими відповідно до довідника «Попередники культур».

Планування витрат і доходів в рослинництві.

Відображення витрат і доходів відбувається в результаті формування документів. Для їх автоматичного заповнення слід дотримуватися певної послідовності. Саме в цій послідовності ми і будемо розглядати інші документи

Документ «План по заробітній платі АУП».

Документ призначений для обліку планових витрат по заробітній платі адміністративно - управлінського і допоміжного персоналу.

Документ заповнюється на підставі штатного розкладу.

Тому, перш ніж заповнювати документ слід сформувати штатний розклад даного підрозділу (рис. 3.3).

Рис. 3.3 Документ «Штатний розклад даного підрозділу»

Должность	Вид тарифной ставки	Мин. ставка	График работы
Агроном	Месячная	4 650.000	Пятидневка (40 часов)
Начальник отряда	Месячная	7 600.000	Шестидневка (48 час...)
Инженер	Месячная	4 650.000	Пятидневка (40 часов)
Бухгалтер	Месячная	4 650.000	Пятидневка (40 часов)
Экономист	Месячная	4 650.000	Пятидневка (40 часов)

При заповненні зарплата планується за максимальною тарифну ставку плюс надбавки тільки для видів тарифної сітки «Місячна».

Крім того, слід налаштувати відповідність статей оборотів по бюджетам посад організації.

Для того, щоб користувач не пропустив будь-яку посаду в даній формі передбачено заповнення, яке заповнює всі посади, присутні в штатному розкладі.

Після налаштувань, натиснувши кнопку заповнити, буде сформована планова заробітна плата по заданому підрозділу в розрізі статей оборотів по бюджетам рис. 3.4.

Рис. 3.4 Документ «План по заробітній платі АУП».

План по заработной плате АУП: Проведен

Действия Перейти Настройка расчетов

Номер: БИЛ00000001 от: 08.07.2011 12:12:25 Год планирования: 2012

Организация: ООО "Рассвет" Подразделение организации: 2 отряд

Состояние: Подразделение: 2 отряд

Статья оборотов	Месяц	Должность	Сумма, руб.
Зарплата бухгалтеров	Январь		7 300.00
Зарплата агронома	Февраль		7 300.00
Зарплата начальника отряда	Март		7 300.00
Зарплата инженера	Апрель		7 300.00
	Май		7 300.00
	Июнь		7 300.00
	Июль		7 300.00
	Август		7 300.00
	Сентябрь		7 300.00
	Октябрь		7 300.00
	Ноябрь		7 300.00
	Декабрь		7 300.00

Комментарий:

Заполнить **OK** Записать Закрыть

Документ «Баланс продукції рослинництва» (рис. 3.5).

Документ призначений для формування очікуваного результату після збирання врожаю.

Заповнення документа відбувається на підставі документів «Планове розміщення культур» і «Установка планової врожайності і виходу продукції».

Рис. 3.5 Документ «Баланс продукції рослинництва»

Баланс продукции растениеводства: Не проведен

Действия Перейти

Номер: БИЛ00000001 от: 02.04.2012 12:11:56 Год планирования: 2012

Организация: ООО "Рассвет" Подразделение организации: 2 отряд

Размещение культур: Плановое размещение культур БИЛ

Баланс продукции

Культура	Валовой сбо...	Вид номенклатуры	Процент	Вес, т	Аренда / паи, т
Мн. травы на...	383.250	Оз.пшеница 4 кл.	45.00	2 614.680	
Мн. травы на...	452.200	Оз.пшеница 3 кл.	40.50	2 353.212	
Мн. травы на...	1.000	Оз.пшеница неиспол.	5.00	290.520	
Озимая пше...	5 810.400	Оз.пшеница усушка	5.00	290.520	
Озимая рожь	722.700				
Тритикале	1 153.200				
Яровая пшен...	520.800				
Ячмень фура...	2 018.400				
Кукуруза на ...	3 259.200				
Подсолнечник	288.000				
Кукуруза на ...	674.500				
				5 548.932	

Вид номенклатуры	Вырастили	Необходимо	Реализация
Оз.пшеница семена	261.468		261.468

Комментарий:

Заполнить **OK** Записать Закрыть

Слід звернути увагу на виділену частину на малюнку. У цю частину потрапляє той вид номенклатури, який містить вид продукції «Насіння». Крім того, за замовчуванням вказано, що все насіння підуть на реалізацію. Якщо насіння необхідно залишити на власні потреби, то необхідно вручну встановити кількість «Необхідно»:

Баланс продукции растениеводства: Не проведен *

Действия ▾

Номер: БИП00000001 от: 02.04.2012 12:11:56 Год планирования: 2012

Организация: ООО "Рассвет" Подразделение организации: 2 отряд

Размещение культур: Плановое размещение культур БИП

Баланс продукции

Культура	Валовый сб...	Вид номенклатуры	Процент	Вес, т	Аренда / паи, т
Мн. травы на...	383.250	Оз.пшеница 4 кл.		45.00	2 614.680
Мн. травы на...	452.200	Оз.пшеница 3 кл.		40.50	2 353.212
Мн. травы на...	1.000	Оз.пшеница неиспол.		5.00	290.520
Озимая пше...	5 810.400	Оз.пшеница усушка		5.00	290.520
Озимая рожь	722.700				
Тритикале	1 153.200				
Яровая пшен...	520.800				
Ячмень фура...	2 018.400				
Кукуруза на ...	3 259.200				
Подсолнечник	288.000				
Кукуруза на ...	674.500				
				5 548.932	
		Вид номенклатуры	Вырастили	Необходимо	Реализация
		Оз.пшеница семена	261.468	261.468	

Комментарий:

Заполнить **OK** Записать Закреть

Документ «План продажів продукції рослинництва»

Документ призначений для формування доходів від реалізації продукції.

Заповнюється документ на підставі сформованого балансу продукції рослинництва.

Перед заповненням документа слід налаштувати наступне:

- Плановые цены продукции
- Статьи оборотов по реализации

При заповненні планових цін на продукцію можна вказувати як зовнішні, так і внутрішні ціни:

Период	Вид номенклатуры	Цена внешней р...	Цена внутренней...
14.04.2011 00:00:00	Оз.пшеница 3 кл.	2 800.00	
14.04.2011 00:00:00	Оз.рожь гр.А	2 100.00	
14.04.2011 00:00:00	Яр.пшеница фураж.	3 200.00	
14.04.2011 00:00:00	Оз.пшеница 4 кл.	2 500.00	
14.04.2011 00:00:00	Оз.пшеница 5 кл. фураж	2 200.00	
14.04.2011 00:00:00	Оз.рожь гр.Б	2 000.00	
14.04.2011 00:00:00	Ячмень фураж.	4 500.00	
14.04.2011 00:00:00	Кукуруза на зерно фураж.	3 200.00	
14.04.2011 00:00:00	Подсолнечник техн.	4 200.00	

Статті оборотів по бюджетам налаштовуються по кожному виду номенклатури і виду статті виручки (зовнішня і внутрішня):

Культура	Вид продукции	Вид статьи выручки о...	Статья оборотов по бюджетам
Яровая пшеница	Продукция без класса	Внешняя выручка	Выручка от продажи яровой пшеницы
Ячмень фуражный	Продукция без класса	Внешняя выручка	Выручка от продажи яровой пшеницы
Озимая пшеница	Продукция третьего класса	Внешняя выручка	Выручка от продажи озимой пшеницы
Озимая рожь	Продукция первого класса	Внешняя выручка	Выручка от продажи озимой ржи
Озимая рожь	Продукция второго класса	Внешняя выручка	Выручка от продажи озимой ржи
Яровая пшеница	Продукция первого класса	Внешняя выручка	Выручка от продажи яровой пшеницы
Ячмень фуражный	Продукция первого класса	Внешняя выручка	Выручка от продажи ячменя
Подсолнечник	Продукция первого класса	Внешняя выручка	Выручка от продажи подсолнечника
Озимая пшеница	Продукция первого класса	Внешняя выручка	Выручка от продажи озимой пшеницы
Озимая рожь	Продукция второго класса	Внешняя выручка	Выручка от продажи озимой ржи
Яровая пшеница	Продукция первого класса	Внешняя выручка	Выручка от продажи яровой пшеницы
Кукуруза на зерно	Продукция первого класса	Внешняя выручка	Выручка от продажи яровой пшеницы
Озимая пшеница	Продукция четвертого класса	Внешняя выручка	Выручка от продажи кукурузы на зерно

Далі після заповнення необхідно по кожному виду номенклатури проставити обсяг і дату планованої реалізації:

Вид номенклатуры	Реализа...	Реализа...	Реализац...	Месяц	Реализация...	Реализация...	Реализация...	Реализаци...
Мн. травы на сенаж 1 кл.	508.116		508.116	22.11.2012			3 727.620	9 319 050.00
Мн. травы на сенаж 2 кл.	5.523		5.523					
Мн. травы на сенаж 3 кл.	5.523		5.523					
Мн. травы на сенаж 4 кл.	5.523		5.523					
Мн. травы на сено 1 кл.	573.344		573.344					
Мн. травы на сено 2 кл.	6.232		6.232					
Мн. травы на сено 3 кл.	6.232		6.232					
Мн. травы на сено 4 кл.	6.232		6.232					
Оз.пшеница 4 кл.	3 727.620		3 727.620					
Оз.пшеница 3 кл.	3 354.858		3 354.858					
	20 141....		20 141....					

При проведенні документа формується дохід від реалізації продукції.

Документ «План роботи автотранспорту»

Документ призначений для формування плану по роботі легкового автотранспорту та автотранспорту з доставки матеріалів і збирання врожаю

Документ містить три закладки:

- Легковий автотранспорт і автобуси. Заповнюється на підставі довідника «Нормативи планового пробігу автотранспорту».

Документ «План з експлуатаційного обслуговування с / г техніки та автотранспорту»

Документ призначений для формування плану по витраті на запасні частини, на ремонт, на страхування, на ТО, тобто на витрати, пов'язані з обслуговуванням техніки і обладнання.

У «шапці» документа слід задати той підрозділ, за яким числяться основні засоби (в нашому випадку - це СХХ).

Далі потрібно виконати наступні налаштування:

Затраты на тех. осмотр
Ставки транспортного налога
Ставки обязательного страхования
Кoeffициенты страхования
Расходы на ремонт
Расходы по аренде

- Витрати на тех. огляд. Слід налаштувати реєстр:

Период	Подразделение организации	Группа техники	Год выпуска от	Год выпуска до	Стоимость
01.01.2012	<Все подразделения организаций>	Сельхозтехника		01.01.2014	560.00
01.01.2012	<Все подразделения организаций>	Автотранспорт		01.01.2014	250.00

- Ставки транспортного податку. Налаштовуються в довіднику «Коди і ставки транспортного податку».
- Ставки обов'язкового страхування. Проставляються в довіднику «Марки техніки» на закладці «планові показники» У довіднику «Ставки обов'язкового страхування» прописуються базові значення страхування.
- Витрати на ремонт. По кожній групі марок техніки і обладнання задається вартість запчастин, ремонту власного і ремонту на стороні на одиницю техніки:

Пери...	Подразделение организации	Марка техники	Зап части	Ремонт собственный	Ремонт на стороне
01.01.2012	<Все подразделения организ...	Сельхозтехника	80 000.00	56 000.00	84 000.00
01.01.2012	<Все подразделения организ...	Автотранспорт	50 000.00	25 000.00	64 000.00

Після відповідних налаштувань можна автоматично розрахувати всі необхідні витрати:

План по эксплуатационному обслуживанию автотранспорта и с/х техники: Проведен

Номер: БИП00000001 от: 26.12.2012 16:43:21 Год планирования: 2012

Организация: ООО "Рассвет" Подразделение: СХХ

Характер затрат: Общепроизводственные расходы Подразделение организации: СХХ

Заполнить и рассчитать

N	Основное средство	Иное. №	Дата выпуска	Мощность...	Группа техники	Тех. осмотр	Ставка трансп...	Транспортный налог	Автострахование	Зап. части	Ремонт собствен...	Ремонт на стороне
1	Культиватор КРН-4.2 Актая	00009...			Почвообрабатывающие ...	560.00				80 000.00	56 000.00	84 000.00
2	Трактор МТЗ-80 1991 карам...	00019...			Трактора (УЭГА)	560.00				80 000.00	56 000.00	84 000.00
3	Трактор МТЗ-82.1 2000 кара...	00019...			Трактора (УЭГА)	560.00				80 000.00	56 000.00	84 000.00
4	Трактор МТЗ-82.1 2001 кара...	00019...			Трактора (УЭГА)	560.00				80 000.00	56 000.00	84 000.00
5	Комбайн ДОН-1500 с коп.ло...	00018...			Зерноуборочные и корм...	560.00				80 000.00	56 000.00	84 000.00
6	Плуг ПЛН-4-35 Актая 1989	00009...			Плуги							
7	Трактор К-700 1992 мир	00019...			Трактора (УЭГА)	560.00				80 000.00	56 000.00	84 000.00
8	Трактор МТЗ-82 2000 мир	00019...			Трактора (УЭГА)	560.00				80 000.00	56 000.00	84 000.00
9	Борона БЗТС 1992 камка	00019...			Боронвалыные агрегаты							
10	Борона БЗТС 1992 камка	00019...			Боронвалыные агрегаты							
11	КАМАЗ 55102 ОП Агротимис	00010...		300	Грузовой автотранспорт ...	250.00	19.00	5 700.00	2 000.00	50 000.00	25 000.00	64 000.00
12	Трактор ДТ-75 1993 камка	00019...			Трактора (УЭГА)	560.00				80 000.00	56 000.00	84 000.00
13	Трактор МТЗ-82 2000 камка	00019...			Трактора (УЭГА)	560.00				80 000.00	56 000.00	84 000.00
14	Трактор МТЗ-82 2000 камка	00019...			Трактора (УЭГА)	560.00				80 000.00	56 000.00	84 000.00
						5 790.00		5 700.00	2 000.00	870 000.00	579 000.00	948 000.00

Комментарий:

OK Записать Закрыть

Як передбачалося раніше ми хочемо все розраховані витрати віднести на підрозділ «Загін 2». Тому перед проведенням замінюємо підрозділ. Далі слід налаштувати статті оборотів по бюджетам для характеру витрат з «шапки» документа:

Запись Статьи оборотов по бюджетам по трансп...

Характер затрат: Общепроизводственные расходы

Марка техники: Автотранспорт

Подразделение:

Статьи

ГСМ: Расход ГСМ автотранспорта

Зарплата: Зарплата по автотранспорту

Тех осмотр: Техосмотр

Автострахование: Страхование

Транспортный налог: Транспортный налог

Зап части: Запасные части

Ремонт собственный: Ремонт собственный

Ремонт на стороне: Ремонт на стороне

Арендная плата:

OK Записать Закрыть

Документ «План робіт з обслуговування відділення»

Документ призначений для визначення обсягів робіт виконуваних центрами витрат для здійснення виробничої програми рослинництва.

Перш ніж приступити до заповнення документа слід налаштувати:

Настройка центров затрат

Налаштування представляє можливість вказівки користувачем одиниці виміру по маркам техніки, яка характеризує обсяг виконаних робіт:

Период	Центр затрат	Марка техники	Счет затрат	Тип комму...	Статья для закрытия	Единица изм...
01.01.2011	Машино тракт...	Сельхозтехника				га
01.01.2011	Грузовой ТКМ	Автотранспорт				т

Тоді при заповненні на першій закладці сформується обсяги по центрам витрат:

N	Месяц	Марка техники	Объем работ	Единица изм...	Центр затрат	Культура	Центр затрат...	Услуги на ст...
1	01.08.2012	Мега-204	205.000	га	Машино тракт...	Яровая пшен...	Яровая пшен...	☐
2	01.05.2012	MT3-1221	20.500	га	Машино тракт...	Яровая пшен...	Яровая пшен...	☐
3	01.05.2012	MT3-1221	71.750	га	Машино тракт...	Яровая пшен...	Яровая пшен...	☐
4	01.05.2012	Agrotron-265	65.000	га	Машино тракт...	Кукуруза на ...	Кукуруза на ...	☐
5	01.04.2012	MT3-1221	35.020	га	Машино тракт...	Ячмень фура...	Ячмень фура...	☐
6	01.05.2012	MT3-80, 82	65.000	га	Машино тракт...	Кукуруза на ...	Кукуруза на ...	☐
7	01.04.2012	K-744 P2	103.000	га	Машино тракт...	Ячмень фура...	Ячмень фура...	☐
8	01.05.2012	MT3-80, 82	103.000	га	Машино тракт...	Ячмень фура...	Ячмень фура...	☐
9	01.08.2012	K-700	65.000	га	Машино тракт...	Кукуруза на ...	Кукуруза на ...	☐
10	01.05.2012	MT3-1221 E	6 456.000	га	Машино тракт...	Озимая пше...	Озимая пше...	☐
11	01.04.2012	КАМАЗ 55102	35.020	т	Грузовой ТКМ	Ячмень фура...	Ячмень фура...	☐
12	01.05.2012	ДТ-75	103.000	га	Машино тракт...	Ячмень фура...	Ячмень фура...	☐

На другій закладці будуть сформовані площі по кожній культурі:

План работ по обслуживанию отделения: Проведен

Действия: [Иконки] | Перейти | ? | Настройка расчетов

Номер: БИП00000001 от: 03.04.2012 10:01:04 | Год планирования: 2012

Организация: ООО "Рассвет" | Сценарий планирования: Основной

Подразделение организации: 2 отряд | Подразделение: 2 отряд

Технологические карты поля | Плановое размещение

N	Месяц	Марка тех...	Объем работ	Единица из...	Центр затрат	Культура	Центр затр...	Услуги на ...	НЗП
1	01.01.2012		148.000	га	Зерносмес...		Прямые ра...	☐	☐
2	01.01.2012		160.000	га	Подсолнеч...		Прямые ра...	☐	☐
3	01.01.2012		372.000	га	Тритикале		Прямые ра...	☐	☐
4	01.01.2012		365.000	га	Мн. травы ...		Прямые ра...	☐	☐
5	01.01.2012		1 614.000	га	Озимая пш...		Прямые ра...	☐	☐
6	01.01.2012		582.000	га	Кукуруза н...		Прямые ра...	☐	☐
7	01.01.2012		238.000	га	Мн. травы ...		Прямые ра...	☐	☐
8	01.01.2012		2 078.000	га			Прямые ра...	☐	☐
9	01.01.2012		841.000	га	Ячмень фу...		Прямые ра...	☐	☐
10	01.01.2012		219.000	га	Озимая ро...		Прямые ра...	☐	☐
11	01.01.2012		145.000	га	Суданка на...		Прямые ра...	☐	☐
12	01.01.2012		355.000	га	Кукуруза н...		Прямые ра...	☐	☐

Комментарий: _____

Заполнить объемы работ **OK** | Записать | Закрыть

Документ «Інші доходи і витрати»

Документ призначений для введення інших доходів і витрат, що не були сформовані на попередніх кроках:

Прочие статьи оборотов по бюджетам: Проведен

Действия: [Иконки] | Перейти | ?

Номер: 0000000001 от: 27.12.2012 16:24:51 | Год планирования: 2012

Организация: ООО "Рассвет" | Подразделение организации: 2 отряд

Подразделение: 2 отряд

Доходы | Расходы

N	Статья	Месяц	Сумма
1	Канцтовары	12.12.2012	450 000.00
2	Канцтовары	01.11.2012	450 000.00
3	Канцтовары	01.10.2012	450 000.00

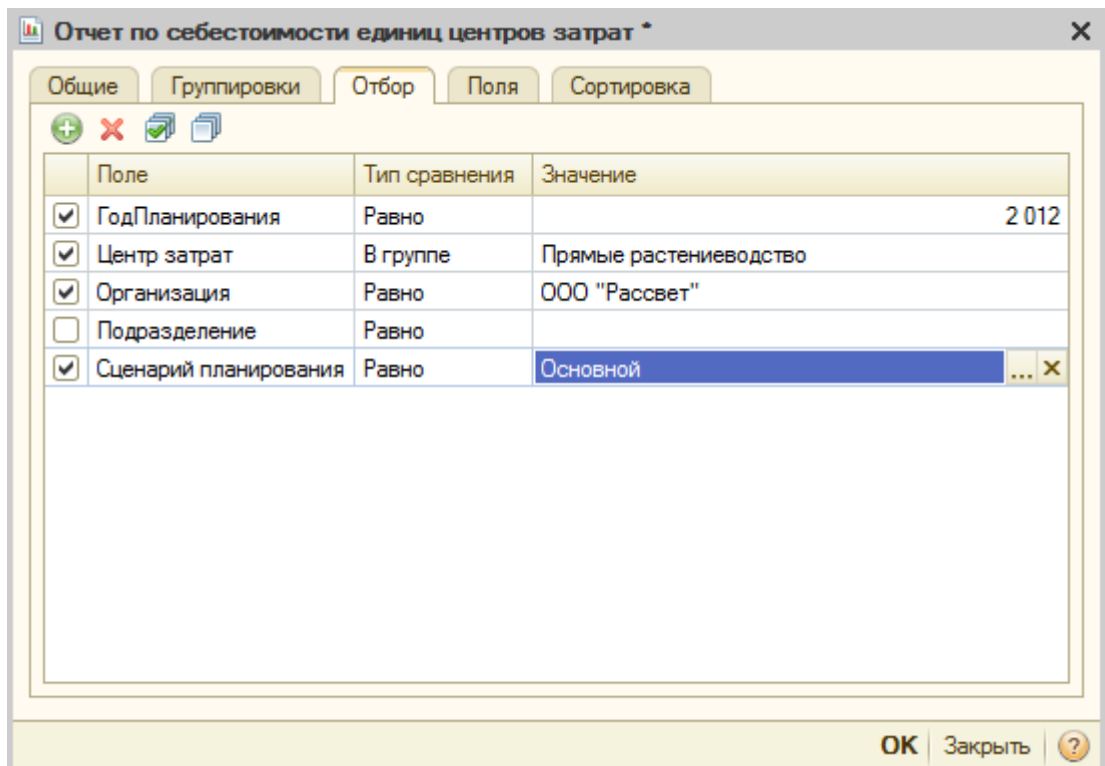
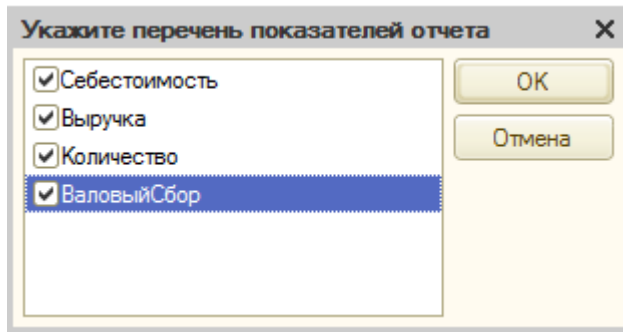
Комментарий: _____

OK | Записать | Закрыть

Звіт «Універсальний звіт за собівартістю центрів витрат»

Після завершення формування всіх планованих доходів і витрат можна отримати звіт з аналізу планового фінансового результату по кожній культурі і підрозділу.

Потрібно виконати наступні налаштування:

В результаті сформується звіт:

Отчет по себестоимости единиц центров затрат (... - 01.01.3000)

Список показателей: Себестоимость; Выручка; Количество; ВаловыйСбор

Отчет по себестоимости единиц центров затрат

Период: ... - 01.01.3000
 Отбор: Год Планирования Равно 2 012, Центр затрат В группе Прямые растениеводство, Организация Равно ООО "Рассвет",
 Сценарий планирования Равно Основной
 Показатели: Сумма, Площадь га (объем), Себестоимость 1 га (объема), Валовый сбор (т), Себестоимость 1 тонны
 Итого по: Признак Элементы, Статья оборотов по бюджетам Элементы

Статья оборотов по бюджетам	2 отряд					Подсолнечник				
	Сумма	Площадь га (объем)	Себестоимость 1 га (объема)	Валовый сбор (т)	Себестоимость 1 тонны	Сумма	Площадь га (объем)	Себестоимость 1 га (объема)	Валовый сбор (т)	Себестоимость 1 тонны
Выручка	37 295 630.70					1 368 738.00				
Выручка от продажи подсолнечника	1 368 738.00					1 368 738.00				
Выручка от продажи яровой пшеницы	12 547 353.60									
Выручка от продажи озимой пшеницы	9 393 602.40									
Выручка от продажи ячменя	2 755 620.00									
Выручка от продажи озимой ржи	1 911 266.70									
Выручка от продажи кукурузы на зерно	9 319 050.00									
Себестоимость	-28 204 309.91					-72 116.48				
Заработная плата по тех.картам	-324 778.70					-5 325.00				
Расход ГСМ	-2 876 821.18					-65 604.00				
Удобрения	-2 894 937.50									
Отчисления по тех.картам	-56 326.20					-1 187.48				
Услуги автотранспорта и с/х										
СЗР	-12 474 483.43									
Семена	-9 157 532.00									
Резерв отпусных	-15 696.75									
Услуги сторонних организаций	-403 500.00									
Заработная плата услуг на сторону	-234.15									
Объем		5 256.00		17 668.35			160.00		288.00	
		5 256.00		17 668.35			160.00		288.00	
ИТОГО:	9 091 320.79	5 256.00	1 729.70	17 668.35	514.55	1 296 621.52	160.00	8 103.88	288.00	4 502.16

Обробка «Формування бюджетних операцій»

Обробка призначена для перенесення інформації за доходами і видатками в бюджетні операції для того, щоб в подальшому скористатися методами побудови бюджетів в підсистемі «Бюджетування».

Вихідними даними є реєстр накопичення «Доходи і витрати», який формується практично у всіх документах, перерахованих вище.

При перенесення слід задати наступне:

Обработка Формирование бюджетных опера...

Действия ▾ ?

Год планирования: 01.01.2012

Дата БО: 01.01.2012

Подразделение: 2 отряд

Сценарий: Основной

Выполнить | Закрывать

Статті оборотів по бюджетам.

У наведеному вище матеріалі, формуючи руху різних документів, потрібно обов'язкове зазначення відповідних статей оборотів по бюджетам, що відображають розріз планованих доходів і витрат.

У зв'язку з цим в нашому випадку вже на першому етапі сформувалися певні статті оборотів по бюджетам бюджету доходів і витрат:

1	2	3	4
1	Код	Наименование	Английский синон
2	000000030	БДР-растениеводство	
3	000000005	Доходы	
4	000000028	Выручка от продаж кукурузы на зерно	
5	000000022	Выручка от продаж озимой пшеницы	
6	000000025	Выручка от продаж озимой ржи	
7	000000027	Выручка от продаж подсолнечника	
8	000000024	Выручка от продаж яровой пшеницы	
9	000000026	Выручка от продаж ячменя	
10	000000042	Выручка от услуг сторонним организациям	
11	000000006	Расходы	
12	000000008	Косвенные	
13	000000049	Автотранспорт и сельхозтехника	
14	000000056	Запасные части	
15	000000051	Зарботная плата по автотранспорту	
16	000000050	Расход ГСМ автотранспорта	
17	000000058	Ремонт на стороне	
18	000000057	Ремонт собственный	
19	000000054	Страхование	
20	000000053	Техосмотр	
21	000000055	Транспортный налог	
22	000000043	Услуги элеватора	
23	000000044	Отгрузка на элеваторе	
24	000000045	Подработка на элеваторе	
25	000000046	Прием на элеваторе	
26	000000047	Сушка на элеваторе	
27	000000048	Хранение на элеваторе	
28	000000010	Газоснабжение	
29	000000012	Зарплата агронома	
30	000000011	Зарплата бухгалтеров	
31	000000013	Зарплата инженера	
32	000000014	Зарплата начальника отряда	
33	000000031	Канцтовары	
34	000000029	Общепроизводственные	
35	000000009	Электроснабжение	
36	000000007	Прямые	
37	000000015	Материальные затраты	
38	000000016	Расход ГСМ	
39	000000019	Семена	
40	000000020	СЗР	
41	000000021	Удобрения	
42	000000017	Оплата труда	
43	000000018	Зарботная плата по тех.картам	
44	000000023	Отчисления по тех.картам	
45	000000052	Резерв отпускных	
46	000000039	Себестоимость услуг на сторону	
47	000000040	ГСМ услуг на сторону	
48	000000041	Зарботная плата услуг на сторону	
49	000000038	Услуги сторонних организаций	

Ці статті оборотів по бюджетам ще не є бюджетом. Це всього лише «кубики», з яких слід зібрати бюджет доходів і витрат.

Довідник «Бюджети», крім своєї назви, має можливість підключення оборотів за статтями оборотів.

Це досягається за допомогою кнопки «Перейти» на статті бюджету:

Статьи бюджета

Счета бюджета

Формуючи статті бюджету з статей оборотів по бюджетам, необхідно вказати угруповання і порядок проходження статей з певним знаком (1 - «плюс», -1 - «мінус»):

Новый3 *					
1	2	3	4	5	
1	1	Код	Наименование	Статья оборотов	Знак
	2	000000001	Доходы		
	3	000000002	Выручка от продажи озимой пшеницы	Выручка от продажи ози	1
	4	000000012	Выручка от продаж кукурузы на зерно	Выручка от продаж кук	1
	5	000000013	Выручка от продажи озимой ржи	Выручка от продаж ози	1
	6	000000014	Выручка от продажи подсолнечника	Выручка от продаж под	1
	7	000000016	Выручка от продажи ячменя	Выручка от продаж ячм	1
	8	000000017	Выручка от услуг сторонним организациям	Выручка от услуг сторон	1
	9	000000003	Расходы		
	10	000000015	Прямые затраты		
	11	000000004	Материальные затраты		
	12	000000005	Семена	Семена	-1
	13	000000006	СЗР	СЗР	-1
	14	000000007	Удобрения	Удобрения	-1
	15	000000008	Расход ГСМ	Расход ГСМ	-1
	16	000000009	Оплата труда		
	17	000000010	Заработная плата по тех.картам	Заработная плата по тех	-1
	18	000000011	Отчисления по тех.картам	Отчисления по тех.карта	-1
	19	000000018	Услуги автотранспорта и сельхоз техники		
	20	000000020	Запасные части	Запасные части	-1
	21	000000021	Заработная плата по автотранспорту	Заработная плата по авт	-1
	22	000000022	Расход ГСМ автотранспорта	Расход ГСМ автотранспе	-1
	23	000000023	Ремонт на стороне	Ремонт на стороне	-1
	24	000000024	Ремонт собственный	Ремонт собственный	-1
	25	000000025	Страхование	Страхование	-1
	26	000000026	Техосмотр	Техосмотр	-1
	27	000000027	Транспортный налог	Транспортный налог	-1
	28	000000019	Коммунальные услуги		
	29	000000029	Газоснабжение	Газоснабжение	-1
	30	000000030	Электроснабжение	Электроснабжение	-1
	31	000000031	Прочие расходы		
	32	000000028	Услуги элеватора		
	33	000000033	Отгрузка на элеваторе	Отгрузка на элеваторе	-1
	34	000000034	Подработка на элеваторе	Подработка на элеваторе	-1
	35	000000035	Прием на элеваторе	Прием на элеваторе	-1
	36	000000036	Сушка на элеваторе	Сушка на элеваторе	-1
	37	000000037	Хранение на элеваторе	Хранение на элеваторе	-1
	38	000000032	Канцтовары	Канцтовары	-1

Таким чином, можна вже сформувати той бюджет, який тільки що налаштували на підставі статей оборотів по бюджетам планування в рослинництві:

Действия ▾ ► **Сформировать** Отбор Заголовок Настройка...

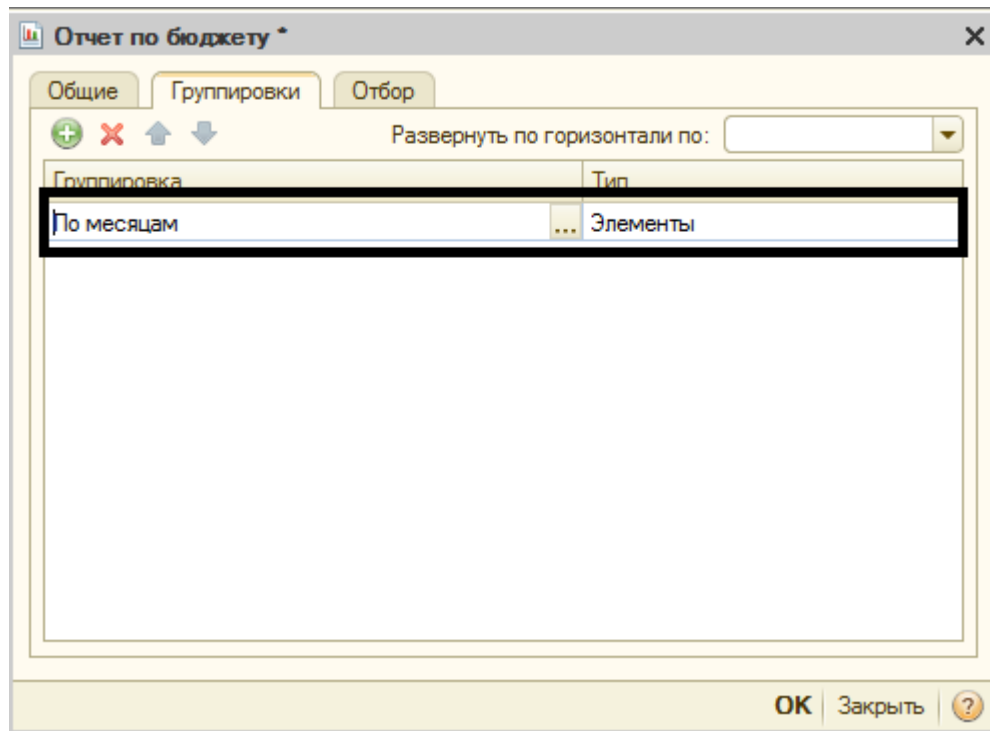
Период с: 01.01.2012 по: 31.12.2012

Данные: Данные сценария

Бюджет: БДР

Группировки	Итого
Остатки по счетам на начало	
Обороты по статьям бюджета	
ИТОГО:	-9 282 416.69
<i>Доходы</i>	27 966 221.10
Выручка от продажи озимой пшеницы	11 643 602.40
Выручка от продаж кукурузы на зерно	9 319 050.00
Выручка от продажи озимой ржи	738 710.70
Выручка от продажи подсолнечника	1 368 738.00
Выручка от продажи ячменя	4 855 620.00
Выручка от услуг сторонним организациям	40 500.00
<i>Расходы</i>	-37 248 637.79
<i>Прямые затраты</i>	-6 725 841.69
<i>Материальные затраты</i>	-6 165 269.04
Семена	-710 220.00
СЗР	-2 413 260.43
Удобрения	-1 666 497.50
Расход ГСМ	-1 375 291.11
<i>Оплата труда</i>	-560 572.65
Зарботная плата по тех.картам	-560 572.65
Отчисления по тех.картам	
<i>Услуги автотранспорта и сельхоз техники</i>	-2 582 154.28
Запасные части	-870 000.48
Зарботная плата по автотранспорту	-4 573.63
Расход ГСМ автотранспорта	-167 090.05
Ремонт на стороне	-947 999.88
Ремонт собственный	-579 000.24
Страхование	-2 000.00
Техосмотр	-5 790.00
Транспортный налог	-5 700.00
<i>Коммунальные услуги</i>	-1 056 444.82
Газоснабжение	-109 274.82
Электроснабжение	-947 170.00
<i>Прочие расходы</i>	-26 884 197.00
<i>Услуги элеватора</i>	-25 534 197.00
Отгрузка на элеваторе	-9 915 469.20
Подработка на элеваторе	
Прием на элеваторе	-1 770 619.50
Сушка на элеваторе	
Хранение на элеваторе	-13 848 108.30
Канцтовары	-1 350 000.00
Остатки по счетам на конец	

Існує можливість отримання даного бюджету по місяцях, якщо провести відповідні налаштування:

Тоді отримаємо звіт:

Группировки	Итого	Январь 2012 г.	Февраль 2012 г.	Март 2012 г.	Апрель 2012 г.	Май 2012 г.
Остатки по счетам на начало						
Обороты по статьям бюджета						
ИТОГО:	-9 282 416.69	4 058 798.34	-275 391.86	-248 000.86	-1 358 214.35	-3 378 772.79
<i>Доходы</i>	27 966 221.10	4 350 000.00			40 500.00	
Выручка от продажи озимой пшеницы	11 643 602.40	2 250 000.00				
Выручка от продажи кукурузы на зерно	9 319 050.00					
Выручка от продажи озимой ржи	738 710.70					
Выручка от продажи подсолнечника	1 368 738.00					
Выручка от продажи ячменя	4 855 620.00	2 100 000.00				
Выручка от услуг сторонним организациям	40 500.00				40 500.00	
<i>Расходы</i>	-37 248 637.79	-291 201.66	-275 391.86	-248 000.86	-1 398 714.35	-3 378 772.79
<i>Прямые затраты</i>	-6 725 841.69				-1 160 036.85	-3 070 423.41
<i>Материальные затраты</i>	-6 165 269.04				-1 128 354.85	-2 599 165.45
Семена	-710 220.00				-222 480.00	-487 740.00
СЗР	-2 413 260.43					-508 052.73
Удобрения	-1 666 497.50				-791 700.00	-592 470.00
Расход ГСМ	-1 375 291.11				-114 174.85	-1 010 902.72
<i>Оплата труда</i>	-560 572.65				-31 682.00	-471 257.96
Заработная плата по тех.картам	-560 572.65				-31 682.00	-471 257.96
Отчисления по тех.картам						
<i>Услуги автотранспорта и сельхоз техники</i>	-2 582 154.28	-207 465.05	-199 750.05	-199 750.05	-201 675.05	-199 750.05
Запасные части	-870 000.48	-72 500.04	-72 500.04	-72 500.04	-72 500.04	-72 500.04
Заработная плата по автотранспорту	-4 573.63					
Расход ГСМ автотранспорта	-167 090.05					
Ремонт на стороне	-947 999.88	-78 999.99	-78 999.99	-78 999.99	-78 999.99	-78 999.99
Ремонт собственный	-579 000.24	-48 250.02	-48 250.02	-48 250.02	-48 250.02	-48 250.02
Страхование	-2 000.00	-500.00			-500.00	
Техосмотр	-5 790.00	-5 790.00				
Транспортный налог	-5 700.00	-1 425.00			-1 425.00	
<i>Коммунальные услуги</i>	-1 056 444.82	-83 736.61	-75 641.81	-48 250.81	-37 002.45	-108 599.33
Газоснабжение	-109 274.82	-6 262.71	-6 262.71	-6 262.71	-3 001.35	-1 999.83
Электроснабжение	-947 170.00	-77 473.90	-69 379.10	-41 988.10	-34 001.10	-106 599.50
<i>Прочие расходы</i>	-26 884 197.00					
<i>Услуги элеватора</i>	-25 534 197.00					
Отгрузка на элеваторе	-9 915 469.20					
Подработка на элеваторе						
Прием на элеваторе	-1 770 619.50					
Сушка на элеваторе						
Хранение на элеваторе	-13 848 108.30					
Канцтовары	-1 350 000.00					
Остатки по счетам на конец						

продовження:

Юнь 2012 г.	Июль 2012 г.	Август 2012 г.	Сентябрь 2012 г.	Октябрь 2012 г.	Ноябрь 2012 г.	Декабрь 2012 г.
-2 323 691.61	-508 606.68	-17 284 757.51	5 658 376.00	-863 948.70	7 988 946.09	-747 152.76
			10 132 313.10	2 755 620.00	10 687 788.00	
			9 393 602.40			
			738 710.70		9 319 050.00	
					1 368 738.00	
				2 755 620.00		
-2 323 691.61	-508 606.68	-17 284 757.51	-4 473 937.10	-3 619 568.70	-2 698 841.91	-747 152.76
-2 000 467.01	-185 101.26	-309 813.16				
-1 961 544.76	-176 589.27	-299 614.71				
-1 789 218.70	-115 989.00					
-84 825.00		-197 502.50				
-87 501.06	-60 600.27	-102 112.21				
-38 922.25	-8 511.99	-10 198.45				
-38 922.25	-8 511.99	-10 198.45				
-205 358.33	-201 675.05	-365 805.45	-199 750.05	-201 675.05	-199 750.05	-199 750.05
-72 500.04	-72 500.04	-72 500.04	-72 500.04	-72 500.04	-72 500.04	-72 500.04
-4 573.63						
-1 034.65		-166 055.40				
-78 999.99	-78 999.99	-78 999.99	-78 999.99	-78 999.99	-78 999.99	-78 999.99
-48 250.02	-48 250.02	-48 250.02	-48 250.02	-48 250.02	-48 250.02	-48 250.02
	-500.00			-500.00		
	-1 425.00			-1 425.00		
-117 866.27	-121 830.37	-142 377.55	-52 657.40	-78 988.15	-92 091.36	-97 402.71
-1 755.87	-1 755.87	-6 853.35	-22 277.40	-36 353.25	-10 227.06	-6 262.71
-116 110.40	-120 074.50	-135 524.20	-30 380.00	-42 634.90	-81 864.30	-91 140.00
		-16 466 761.35	-4 221 529.65	-3 338 905.50	-2 407 000.50	-450 000.00
		-16 466 761.35	-4 221 529.65	-2 888 905.50	-1 957 000.50	
		-9 915 469.20				
		-1 770 619.50				
		-4 780 672.65	-4 221 529.65	-2 888 905.50	-1 957 000.50	
				-450 000.00	-450 000.00	-450 000.00

Природно, представлені тут статті оборотів по бюджетах - це далеко не повний перелік статей навіть для бюджету доходів і витрат, не кажучи про інші бюджетах: бюджет руху грошових коштів, інші оборотні бюджети і т.д.

У зв'язку з цим виникає необхідність якимось чином вводити обороти за іншими статтями.

3.2 Технологія бюджетування

Основною метою даного комплексу є планування передбачуваних доходів і витрат відповідно до заданого розміщенням культур і нормативно-довідковою інформацією, на підставі якої формуються типові технологічні карти культур.

Для структурованого аналізу доходів і витрат пропонується заповнення стандартного довідника системи бюджетування «Статті оборотів по бюджетам».

Довідник «Статті оборотів по бюджетам» містить об'єкт (центр) витрат, для якого дана стаття є прямою витратою. Наприклад стаття «Зарплата на току» повинна містити об'єкт витрат «Господарство постійно».

Система з планування виробничої діяльності з випуску продукції рослинництва в основному призначена, в результаті формування різних документів планування, для заповнення двох основних реєстрів накопичення «Доходи і витрати» і «Собівартість центрів витрат». В результаті роботи формуються залишки і обороти за даними реєстрів в розрізі статей оборотів по бюджетам і центрів витрат.

Прямі витрати по центрам витрат потрапляють в реєстр накопичення «Собівартість центрів витрат» безпосередньо при проведенні різних документів планування (в основному цими документами є технологічні карти полів).

Непрямі витрати послідовно (аналогічно бухгалтерського обліку) розподіляються за допомогою спеціального документа «Закриття центрів витрат». В результаті формується собівартість центрів витрат і як наслідок культур рослинництва.

Для аналізу собівартості на одиницю виміру роботи центру витрат передбачена можливість отримання обсягів виконаних робіт. Для культури - це планова площа розміщення продукції рослинництва на полях. Даний обсяг за центрами витрат формується документом «План робіт з обслуговування відділення».

Інформація, відображена в реєстрах «Доходи і Витрати» і «Собівартість центрів витрат», являє собою кошторису доходів і витрат і собівартість об'єктів витрат відповідно, запланованих при розрахунку змінних і постійних витрат.

Таким чином, основна інформація, яку поставляють даною системою, відбивається в регістрах «Доходи і витрати» і «Собівартість центрів витрат».

В результаті формування регістра накопичення «Доходи і витрати» відповідної обробкою поставляються бюджетні операції, які в подальшому дозволяють будувати різні бюджети, використовуючи стандартний механізм бюджетування.

Документ «Бюджетна операція» є основним документом підсистеми бюджетування, особливо при переважній стилі планування «знизу вгору». У документі фіксується плановане рух коштів підприємства за певною статтею оборотів за період, тривалість якого визначається періодичністю планування сценарію, обраного для операції.

Таким чином, в документі в обов'язковому порядку вказується:

- сценарій планування;
- дата початку періоду планування;
- стаття оборотів, по якій проводиться планування;
- кількість, якщо для обраної статті визначено планування кількісних обертів;
- сума і валюта операції, якщо для обраної статті визначено планування сумових оборотів;

За допомогою механізму вказівки різних сценаріїв існує можливість аналізу передбачуваних доходів і витрат для різних варіантів розміщень культур.

У зв'язку з цим всі витрати розділені на постійні і змінні, тобто витрати, які залежать і не залежать від обсягу випуску продукції.

Таким чином, для аналізу варіантів планування витрат по випуску продукції рослинництва слід сценарій вказувати тільки на документи, що визначають змінні витрати.

Метою даного курсу є послідовне опис процесу підготовки довідкової інформації і документів, що формують інформацію щодо майбутніх витрат і доходів в розрізі статей оборотів по бюджетам, на прикладі організації ПП «Агро-Експрес-Сервіс», що здійснює рослинницьку діяльність.

Далі, сформувавши бюджетні операції і використовуючи стандартні методи бюджетування, будуються бюджети, налаштовуються алгоритми формування фактичних даних і їх зіставлення з плановими значеннями.

Побудова первинних бюджетів

Побудова моделей бюджетування

Первинні бюджети, як правило, дозволяють сформувати більш детальний бюджет, як в сумовому, так і в кількісному змісті.

Поставимо собі завдання сформувати бюджет витрати насіння, добрив і ЗЗР по кожній номенклатурі.

Для цього спочатку ми повинні вирішити, які статті оборотів по бюджетам слід завести. У нашому випадку - це:

- витрата насіння
- витрата добрив
- витрата ЗЗР

Слід зазначити, що бюджетна операція, крім статті оборотів по бюджетам містить показники: номенклатура, ЦФО (центр фінансової відповідальності), контрагент і проект.

Для первинного бюджету, в якому ми хочемо проаналізувати планові показники в розрізі кожного МТР, слід його представити у вигляді номенклатури.

Далі скористаємося механізмом побудови моделей бюджетування, тобто налаштувати алгоритм формування оборотів бюджету по кожній перерахованій вище статті.

Перше завдання - це визначити джерело, де зберігається необхідна нам інформація. Технологічна карта поля формує рух «План потреби МТР», де містяться вся цікавлять нас дані.

Друге завдання побудувати відповідні моделі для трьох статей. Для простоти створимо моделі за квітень і травень 2012 року.

Перш ніж побудувати модель необхідно побудувати джерело по витраті насіння:

Элемент Источники данных для расчетов бюджетирования: Расход семян

Действия Проверить Произвольный запрос

Наименование: Код:

Источник:

Данные **Отбор**

Границы отбора данных

Представление	Начальная гра...	Дата начальной грани...	Период смещен...	Сдвиг (в периодах)
Дата начала отбора д...	Начало периода			
Дата конца отбора да...	Конец периода			

Показатели **Связь с измерениями бюджетирования**

№	И...	Представление	Поле источника	Измерение
1	☒	Количество: оборот	Подразделение	ЦФО
2	☒	Стоимость: оборот	Номенклатура	Номенклатура
3	☒	Объем Технологической Жидкости: о...		

OK | Записать | Закрыть

Як видно з малюнка в якості джерела вибирається обороти за регістром накопичення «План потреби МТР» і в якості вимірювань бюджетування вибирається підрозділ і номенклатура.

Так як нам необхідний витрата тільки для насіння, то в відборі вказуємо «Насіння»:

Элемент Источники данных для расчетов бюджетирования: Расход семян

Действия: Проверить Произвольный запрос

Наименование: Расход семян Код: 000000010

Источник: План потребности МТР: обороты

Данные Отбор

Поле	Тип сравне...	Значение
☒ Номенклатура	В группе	Семена

Список значений для отбора:

OK Записать Закрыть

Тоді модель по формуванню оборотів за цією статтею буде виглядати наступним чином:

Расчет по модели бюджетирования: Проведен

Действия: Выполнить расчет Просмотр операций

Номер: 00000000003 от 27.12.2012 18:47:10

Дата расчета: 01.04.2012 Регламентный расчет

Сценарий: Основной

Основной источник данных: Расход семян

Порядок расчета: 0

Показатели для расчета

Представление	Источник данных	К
Количество: оборот	Расход семян	И
Стоимость: оборот	Расход семян	И
Объем Технологическ...	Расход семян	И

Параметры расчета (по строке таблицы) Параметры расчета (таблица) Комментарий

Строка 1 из 1

Статья оборотов: Расход семян Расчет количества: [ИД1001]

Изменение по периодам: Расчет суммы: [ИД1002]

Выбор валюты операции: Фиксированное значение Значение: руб.

Вид изменения по ЦФО: По источнику данных расчета Значение:

Вид изменения по проектам: Значение:

Вид изменения по контрагентам: Значение:

Вид изменения по номенклатуре: По источнику данных расчета Значение:

Ответственный: Интеко Состояние: Подготовлен

OK Записать Закрыть

Аналогічно будемо моделі для інших двох статей.

Далі будемо бюджет по витраті МТР:

Бюджеты: Создание

Действия

Наименование: Расход МТР

Заголовок: Расход МТР

Тип бюджета: Прочие оборотные бюджеты

Комментарий:

OK Записать Заккрыть

І підв'язуємо до нього статті:

Код	Наименование	Статья оборотов	Знак
000000001	Расход семян	Расход семян	1
000000002	Расход СЗР	Расход СЗР	1
000000003	Расход удобрений	Расход удобрений	1

В результаті можна сформувати звіт по бюджету з налаштуванням:

Отчет по бюджету

Общие Группировки Отбор

Период с: 01.01.2012 по: 31.12.2012

Данные: Данные сценария

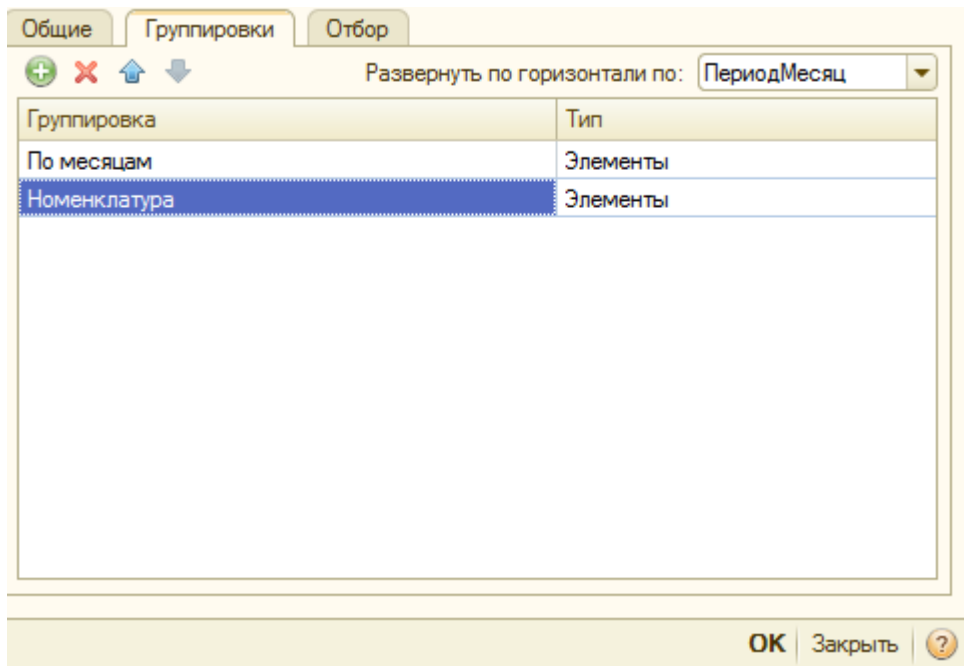
Сценарий: Основной

Бюджет: Расход МТР

Показатели отчета

Nº	Представление
1	☒ Количество
2	☒ Сумма в валюте упр. учета
3	Сумма в валюте операции
4	Сумма в валюте сценария

OK Заккрыть

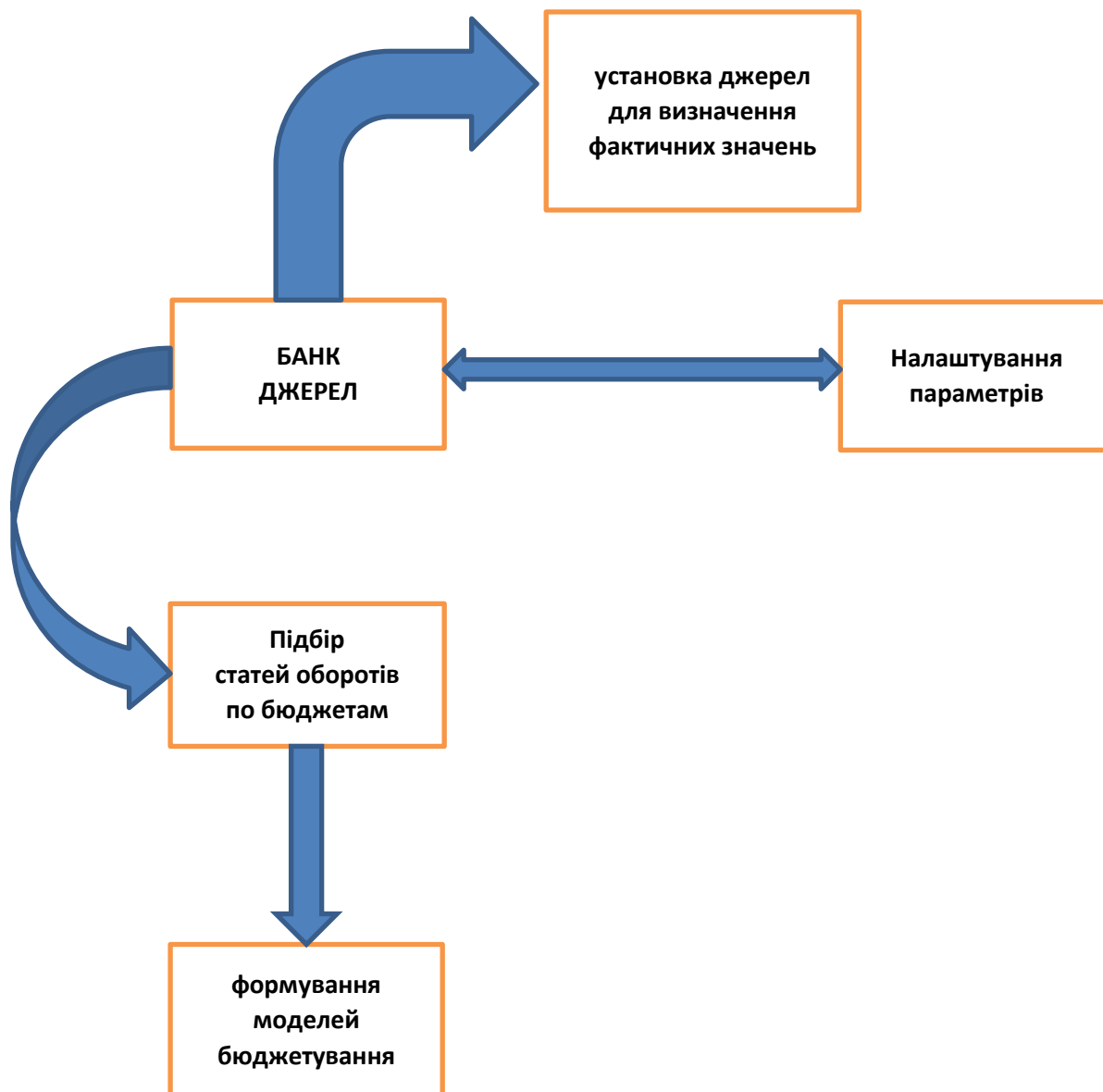
Після настройки вийде звіт по бюджету:

Группировки	Итого		Апрель 2012 г.		Май 2012 г.	
	Количество	Сумма в валюте упр. учета	Количество	Сумма в валюте упр. учета	Количество	Сумма в валюте упр. учета
Остатки по счетам на начало						
Обороты по статьям бюджета						
ИТОГО:	237 667.230	2 602 442.73	115 720.000	1 014 180.00	121 947.230	1 588 262.73
Расход семян	77 660.000	710 220.00	24 720.000	222 480.00	52 940.000	487 740.00
Семена ячменя фуражного	24 720.000	222 480.00	24 720.000	222 480.00		
Семена кукурузы на силос	1 690.000	77 740.00			1 690.000	77 740.00
Семена яровой пшеницы	51 250.000	410 000.00			51 250.000	410 000.00
Расход СЗР	907.230	508 052.73			907.230	508 052.73
Беркут	146.250	38 025.00			146.250	38 025.00
Карате Зеон	161.400	142 677.60			161.400	142 677.60
Пума Супер	100.940	93 874.20			100.940	93 874.20
Цепеллин	12.880	7 403.13			12.880	7 403.13
Диамакс	484.200	161 722.80			484.200	161 722.80
Базис	1.560	64 350.00			1.560	64 350.00
Расход удобрений	159 100.000	1 384 170.00	91 000.000	791 700.00	68 100.000	592 470.00
Азотные МУ	159 100.000	1 384 170.00	91 000.000	791 700.00	68 100.000	592 470.00

Розглянутий вище принцип формування джерел можна назвати найпростішим з усіх можливих варіантів. Побудова джерел, як правило, представляє запит до однієї або декількох таблиць бази даних, що тягне за собою необхідність побудови досить складних запитів до бази даних.

У зв'язку з цим при побудові бюджетів в рослинництві або тваринництві запропонована схема формування джерел із заздалегідь заготовлених (банк джерел) рис. 3.7:

Рис. 3.7 Використання банку джерел в налаштуванні бюджетів

Формування джерел для моделей бюджетування

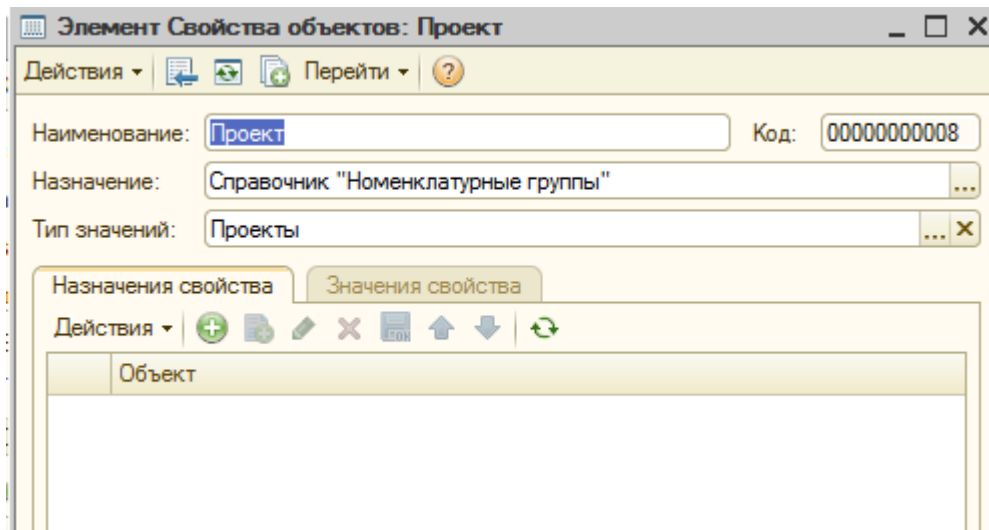
Як вже було сказано вище, для побудови моделей бюджетування необхідно по кожній статті обороту по бюджетам, для яких визначено метод введення планових значень моделлю, сформувати довідник «Джерела даних для розрахунку бюджетування».

Банк джерел налаштований таким чином, що планові значення формуються в розрізі ЦФО, номенклатури та проекту, який для різних бюджетів

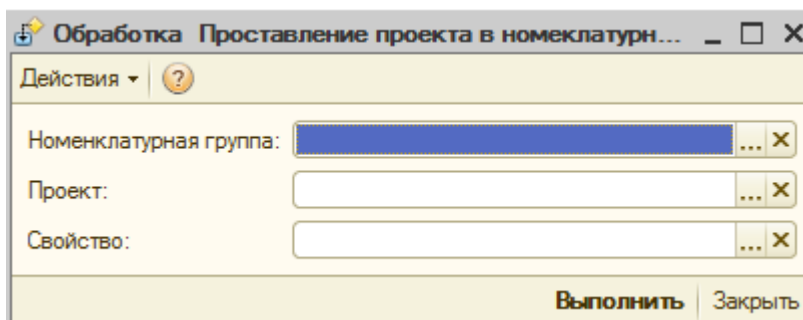
може означати різні типи показників. Наприклад: для БДР проект означає продукцію. Для бюджету необоротних активів проект буде означати - необоротні активи і т.д.

Етапи підключення джерел наступне:

1. Додати властивість «Проект», якщо воно відсутнє, для довідника «Номенклатурні групи»:

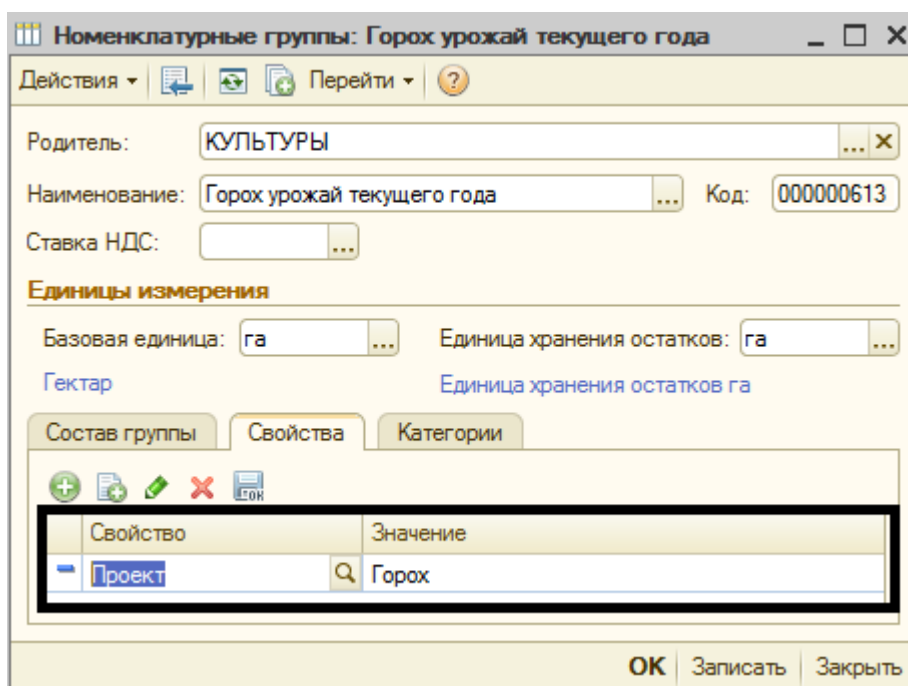
2. Проставити за допомогою обробки «Проставлення проекту в номенклатурній групі» проект в номенклатурних групах культур:

де

- «Номенклатурная группа» - група в довіднику «Номенклатурні групи», в якій необхідно заповнити властивість «Проект»
- «Проект» - група в довіднику «Проекты», в якій будуть створені відповідні проекти
- «Властивість» - властивість, певне на першому кроці

Після завершення даної обробки в довіднику «Номенклатурні групи» буде проставлено значення властивості «проект»:

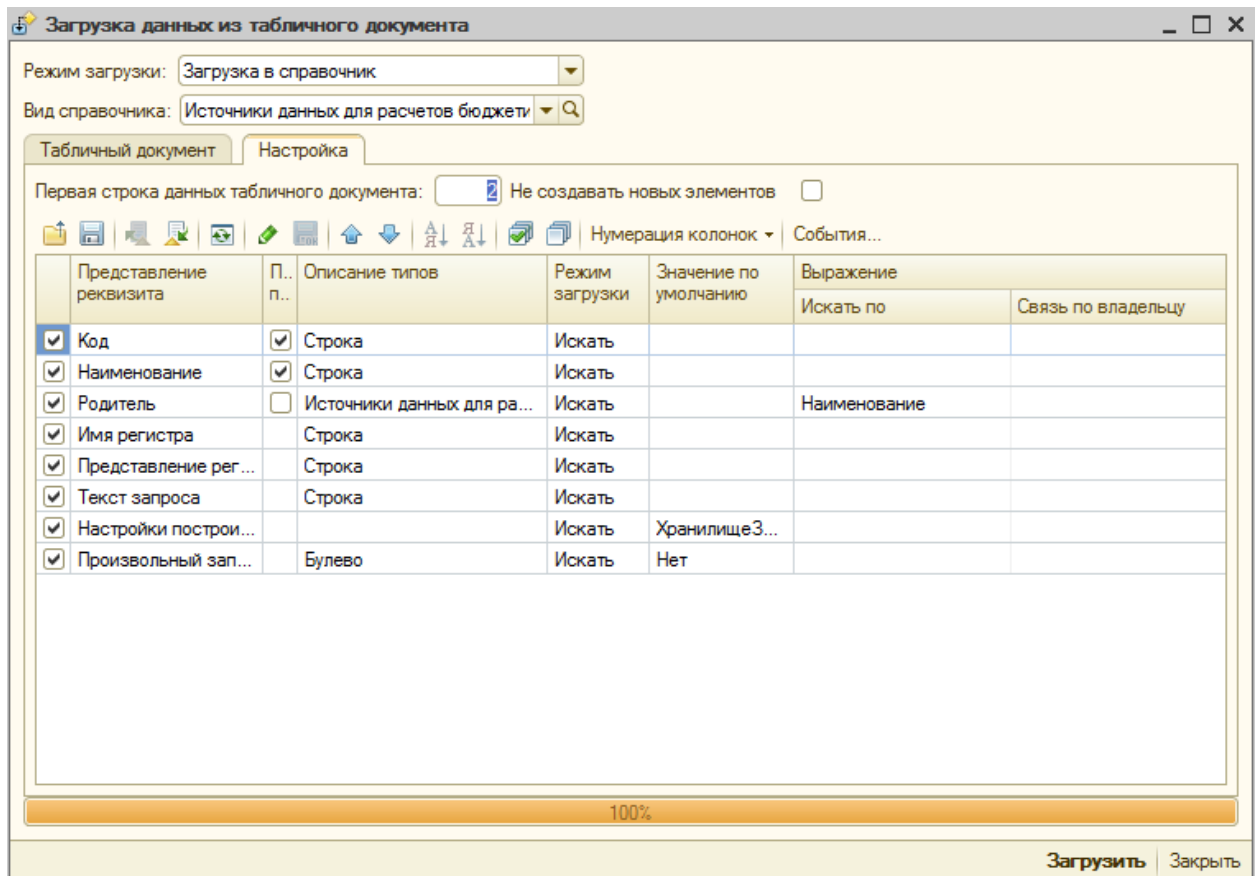
Надалі ці значення властивості для номенклатурної групи використовуються для побудови джерел даних моделей бюджетування з «Банку джерел»

3. Створити папки в довіднику «Джерела даних для розрахунку бюджетування»:

- план
 - Рослинництво
 - Розподіл в рослинництві
 - Тваринництво
 - Розподіл в тваринництві

В результаті при вивантаженні джерел все джерела потраплять в папку «Рослинництво» або «Тваринництво», крім джерел, що описують спосіб розподілу непрямих витрат. Ці джерела потраплять в папку «Розподіл в рослинництві» або «Розподіл в тваринництві».

4. Запустити обробку з повного інтерфейсу "Завантаження даних з табличного документа»:

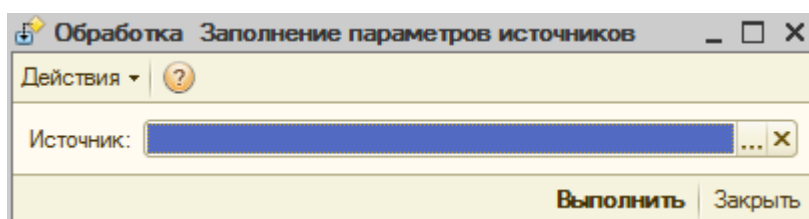

У цій обробці слід вивантажити в довідник «Джерела для розрахунку бюджетування» заздалегідь налаштовані джерела в настройках і табличному документі.

Для цього необхідно спочатку відкрити файл «НастройкіДляІсточниківБюджетірованіяРастеніеводство.mxlz» на закладці «Налаштування» і файл «ІсточнікіБюджетірованіяРастеніеводствоПлан.mxl» на закладці «Табличний документ».

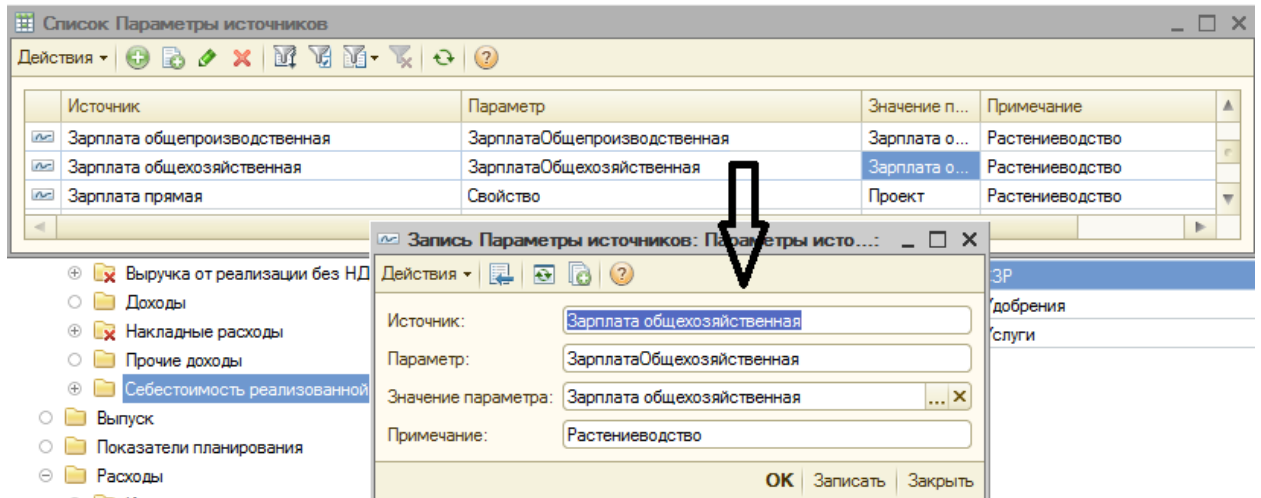
Потім слід натиснути кнопку «Завантажити», в результаті чого сформується джерела з порожніми параметрами.

5. Запустити обробку «Заповнення параметрів джерел»:

Як джерело вказується група джерел (в нашому випадку це «План» - «Рослинництво» або «План» - «Тваринництво»).

В результаті даної обробки сформується дані в реєстрі відомості «Параметри джерел», в якому слід проставити значення конкретних параметрів:

В якості примітки заповнюється група, до якої належить джерело.

Користувачеві слід вказати конкретне значення параметрів для всіх перерахованих джерел.

Потім необхідно ще раз зробити завантаження довідника з табличного документа, в результаті чого сформується остаточно джерела для розрахунку за моделями бюджетування.

Формування моделей бюджетування

Після формування джерел для моделей бюджетування слід створити документи «Розрахунок по моделі бюджетування».

Перед формуванням цих моделей необхідно врахувати, що для номенклатури, що характеризує продукцію для реалізації, слід вказати відповідну номенклатурну групу культури з вагою входження, рівним коефіцієнту розподілу витрат. Якщо коефіцієнт не заданий, то він приймається

Формування моделей здійснюється за допомогою обробки «Формування моделей по джерелу»:

N	Источник	Родитель	Статья	Валюта	Форм...	Форм...	Вид измен...	Знач...	Вид и...	Знач...	Вид и...	Зн...	Вид и...	З...	Прио...	Дата модели
42	Выпуск продукции		Выпу...	руб.	[ИД1...]	[ИД1...]	По источн...		По ис...						10	01.01.2012
43	Производство продукции		Прои...	руб.	[ИД1...]	[ИД1...]	По источн...		По ис...				По ис...		15	01.01.2012
44	Расход на семена		Раско...	руб.	[ИД1...]	[ИД1...]	По источн...		По ис...				По ис...		20	01.01.2012
45	Расход на реализацию		Раско...	руб.	[ИД1...]	[ИД1...]	По источн...		По ис...				По ис...		20	
46	Расход на аренду земли		Раско...	руб.	[ИД1...]	[ИД1...]	По источн...		По ис...				По ис...		20	
47	Себестоимость реализованной удобрения		Удоб...	руб.	[ИД1...]	[ИД1...]	По источн...		По ис...				По ис...		20	01.01.2012
48	Себестоимость реализованной СВВ		СВВ	руб.	[ИД1...]	[ИД1...]	По источн...		По ис...				По ис...		20	01.01.2012

У шапці документа вказується:

- група довідника «Джерела для розрахунку бюджетування», на підставі яких будуть формуватися моделі,
- сценарій планування моделі
- період, на який повинні формуватися моделі

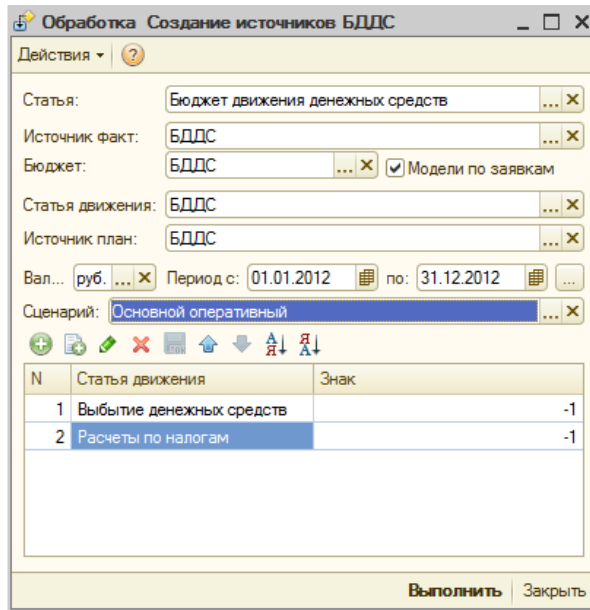
При натисканні кнопки «Заповнити» заповнюються рядки на підставі сформованих раніше джерел. Далі слід заповнити всі інші колонки, необхідні для створення документів «Розрахунок по моделі бюджетування» (їх зміст див. У розділі «Побудова моделей бюджетування»). Єдине поле, яке не було описано - це «Дата моделі», яке означає наступне:

- якщо вона не заповнена, то при формуванні моделей будуть сформовані моделі за кожен місяць із заданого періоду «Шапки» документа,
- якщо вона заповнена, то сформується одна модель за вказану дату.

Після заповнення всіх полів документа слід натиснути кнопку «Сформувати моделі», в результаті чого будуть сформовані відповідні документи, які можна переглянути на закладці «Сформовані документи».

Побудова бюджету «Рух грошових коштів»

Для спрощення створення джерел, статей оборотів по бюджетам і бюджетів досить скористатися обробкою «Створення джерел БДДС», яка створює всі необхідні довідники на підставі довідника «Рух грошових коштів»:

У «шапці» обробки вказуються групи:

- статей оборотів по бюджетам
- джерел факту для розрахунку бюджетування
- статей руху грошових коштів
- найменування бюджету, який повинен бути сформований.

Якщо встановлено прапорець «Моделі за заявками», то:

- група для джерела плану
- валюта
- період
- сценарій

У табличній частині документа зазначаються групи довідника «Рух грошових коштів» та знак, що характеризує напрямок руху статей руху грошових коштів, відповідно до якого буде формуватися довідник статті бюджету. Якщо група не вказана, то буде проставлено знак «+1».

В результаті виконання даної обробки будуть сформовані:

- статті оборотів по бюджетам БДДС
- джерела формування фактичних значень в розрізі статей оборотів по бюджетам
- статті бюджету

У разі установки прапорця «Моделі за заявками», формуються моделі розрахунку планових значень для статей оборотів по бюджетам. Вибуття грошових коштів налаштовується на заявки витрачання грошових коштів. Надходження ДС - на плановане надходження грошових коштів (інтерфейс: <Управління грошовими коштами> - <Планування> - <Заявки> - <плановане надходження грошових коштів>).

Сценарій в даному випадку слід вказати відмінний від основного сценарію, в зв'язку з тим, що планові значення основного сценарію, як правило, налаштовуються на підставі статей доходів або витрат БДР.

Цей сценарій характеризує оперативне планування, так як його планові значення визначаються на підставі заявок або планованого надходження ДС.

Таким чином, користувачеві надається можливість порівняти основний сценарій з оперативним сценарієм.

Установка проводок по рахунках бюджетування

Перше, що хотілося б зрозуміти, це для чого ж необхідно встановлювати рахунку дебету і рахунки кредиту в статтях оборотів по бюджетам на закладці «Проведення».

Друге, визначитися в яких статтях оборотів по бюджетам слід вказувати проводки.

Вказівка проводок в статтях оборотів по бюджетам переслідує три мети:

- Проведення повинні характеризувати повноту планування діяльності організації. Тобто при отриманні оборотно-сальдової відомості обороти дебету, як і в бухгалтерському обліку, повинні збігатися з оборотами кредиту
- Проведення використовуються для вказівки залишків по бюджетам. Наприклад: при побудові майстер - бюджету «Бюджет руху грошових коштів» необхідно встановити залишок, який визначається переліком рахунків бюджетування:

Статті бюджету
Счета бюджету

Наименование	Код	Наименование	Статья баланса	Знак
Счета бюджета	- 000000001	Касса	2081	1
	- 000000002	Счета в банках	2082	1

- На підставі проводок відбувається настройка формування управлінського балансу і аналіз фінансової діяльності підприємства.

На мою думку, проводки слід вказувати тільки в статтях оборотів по бюджетам, з яких будуються майстер - бюджети.

Залишки за рахунками бюджетування вказуються документом «Коригування залишків по рахунках бюджетування»:

Номер: от: 28.12.2012 09:38:25 Дата остатков: 28.12.2012
 Сценарий: Основной

Способ корректировки остатков

Только по счетам, указанным в табличной части По всем счетам

Новые остатки по счетам бюджетирования

№	Счет	Субконто		Валюта	Сумма упр.	Количество
		1	2		Валютная сумма	
1	2081				5 000.00	
					5 000.00	

Ответственный: Интеко
 Состояние: Подготовлен
 Комментарий:

Баланс (сумма упр.): 5 000.00
 Баланс (сумма сценария): 5 000.00

OK | Записать | Закрыть

Однак даний документ проведеться тільки в тому випадку, коли Баланс (виділена частина малюнка) дорівнює 0, а для цього слід скласти повний перелік майстер - бюджетів.

Щоб мати можливість ввести залишок тільки по необхідному бюджету, слід завести нову статтю оборотів по бюджетам «Залишок по БДДС»:

Статьи оборотов по бюджетам: Остаток по БДДС

Действия ▾

Наименование: Код:

Полное наименование:

Основная Проводки Данные Дополнительно

Источник данных для цены: ... x Q

Показатель источника:

Основной ЦФО: ... x Q

Основной проект: ... x Q

Учет по количеству

Единица измерения: ... x

Учет по сумме

Основная валюта: ... x

Учет по контрагентам

Основной контрагент: ... x Q

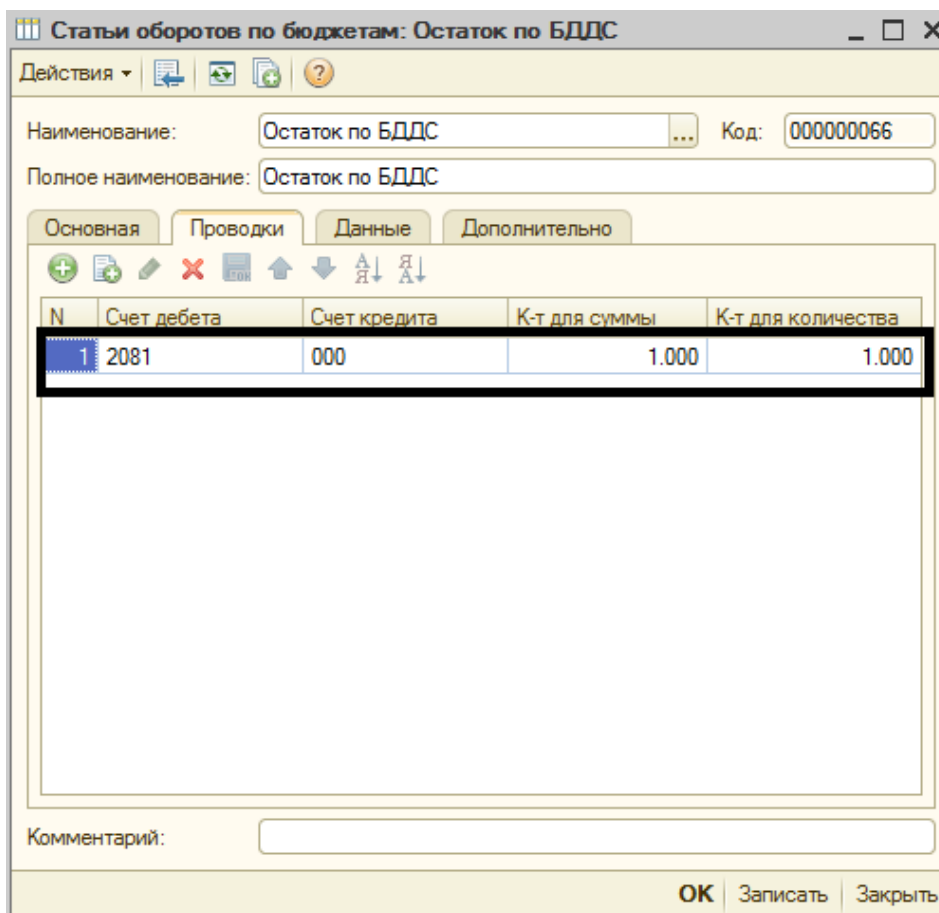
Учет по номенклатуре

Основная номенклатура: T x Q

Комментарий:

OK Записать Закрыть

І вказати в ньому проводку:

В цьому випадку при введенні бюджетної операції по даній статті буде сформований необхідний залишок по рахунку «2081».

Установка алгоритму формування фактичних даних за статтею

Для настройки алгоритму побудови фактичних даних за певною статтею використовується закладка «Дані», в якій має бути вказано джерело поставки факту. Для прикладу налаштуємо факт за статтею «Витрати ПММ» бюджету доходів і витрат: де джерело «Витрата ПММ» - це той же довідник, який використовувався для побудови моделі бюджетування.

Це тільки настройка алгоритму. Для того, щоб за цим алгоритмом отримати фактичні дані необхідно сформувати і заповнити документ «Облік фактичних даних по бюджету»:

Учет фактических данных по бюджетам: Проведен *

Действия Перейти

Номер: 00000000001 от: 02.04.2012 12:52:22 Период с: 01.01.2011 по: 31.12.2011

ЦФО: 2 отряд

Статья оборотов: Расход ГСМ Состояние: Подготовлен

Бюджетные Операции

Заполнить

№	Период	Статья оборотов	Сумма	ЦФО	Контрагент
		Валюта	Количество	Проект	Номенклатура
1	31.01.2011	Расход ГСМ	1 021.44	2 отряд	
		руб.	28.000		
2	31.01.2011	Расход ГСМ	43 672.11	2 отряд	
		руб.	2 285.000		
3	01.01.2011	Расход ГСМ	5 509.17	2 отряд	
		руб.	301.800		
4	31.01.2011	Расход ГСМ	1 124.54	2 отряд	
		руб.	35.000		

Ответственный: Интеко

Комментарий:

Печать **OK** Записать Закрыть

Після цього можна отримати звіт по бюджету, який використовує цю статтю вже за фактичними даними:

Отчет по бюджету: Бюджет доходов и расходов По фактическим данным

Действия Сформировать Отбор Заголовок Настройка...

Период с: 01.01.2011 по: 31.12.2011

Данные: Фактические данные (бюджетирование) Сценарий:

Бюджет: БДР Развернуть по горизонтали по:

Группировки	Итого	
	Количество	Сумма в валюте упр. учета
Расход ГСМ	-1 478 343.516	-25 453 238.10
Диз.топливо	-1 324 989.716	-21 882 821.24
Бензин А- 92	-100 626.500	-1 886 299.91
И-40А индустриальное	-3 966.000	-132 329.84
Масло М10Г2К	-5 244.000	-212 763.81
Масло трансмисс.ТЭП-15 (нигрол)	-1 006.000	-33 495.98
И-20А индустриальное	-3 562.000	-111 387.44
Масло авиационное МС-20	-1 115.000	-37 137.79
И-30А индустриальное	-90.000	-2 937.60
Масло гидравлические МГЕ-46В	-947.000	-36 715.19
Смазка Литол 24	-258.000	-14 478.29
Agrimot SDX 15w40	-387.500	-42 652.98
Диз.масло М8Г2К	-2 967.000	-106 158.53
Бензин А -76	-1 055.000	-17 922.61
AgriCool (комб.)	-120.000	-10 162.08
ТНК ТП-46Р (индустриальное)	-300.500	-12 067.78
М-8Г2К SAE 20 Дизельное	-1 284.000	-51 049.11
ТНК И -50А Индустриальное нелегированное масло	-170.000	-5 547.04
ТНК Дизель М10Г2К SAE30API	-210.000	-8 634.52
Agrimot Ultratec 10w40	-235.500	-29 085.72
Ambra Master Gold HSP 15w40	-55.000	-5 825.66
McCormick SAE 80w MCL HTX	-157.000	-21 327.05
Trans Way WB	-284.000	-27 296.05
Масло для компрессора	-150.000	-2 866.50

Крім цього можна отримати звіт з порівняльного аналізу бюджету між плановими і фактичними даними.

Все перераховане вище далеко не повний перелік можливостей бюджетування. Однак це є характерним прикладом використання методів бюджетування при аналізі діяльності підприємства в рослинництві.

3.3 Організація документообороту

Метою регламенту документообігу на підприємстві є встановлення однакового порядку в обороті службової інформації для всіх учасників документообігу, створення умов по її найбільш оперативному і раціональному використанню і організації ритмічної роботи всіх підприємств з використанням в процесі управління інформаційної системи ІС: Підприємство 8. Управління сільськогосподарським підприємством.

Склад посадових осіб і фахівців структурних підрозділів, що беруть участь в обороті службової інформації, визначається Положеннями про структурні підрозділи і їх Функціонально-посадовими інструкціями. Зміни до складу учасників вносяться відповідно до змін штатного розкладу. Призначення (прийом) осіб на посади учасників обороту службової документації, проводиться генеральним директором підприємства в установленому порядку. Обов'язки нових учасників, що впливають з вимог цього Регламенту, повинні фіксуватися в їх функціонально-посадових інструкціях, що затверджуються безпосереднім керівником учасника. Зміст функціонально-посадової інструкції доводиться учаснику за підписом, із зазначенням дати ознайомлення.

Учасники обороту службової інформації повинні:

- керуватися правилами, встановленими цим Регламентом
- в повному обсязі і в установлені цим Регламентом терміни виконувати свої обов'язки
- передавати для використання в Інформаційній Системі точну і достовірну інформацію
- не допускати дій, що можуть призвести до пошкодження або знищення матеріальної бази і / або програмного забезпечення Інформаційної Системи
- користуватися службовою інформацією в межах, встановлених цим Регламентом, і не допускати її розголошення стороннім особам
- знати і дотримуватися правил техніки безпеки при роботі з інформаційною Системою

- в разі присвоєння пароля не допускати його розголошення іншим особам.

Функціональні обов'язки відсутнього учасника здійснює яка його заміщає, яка призначається в установленому порядку. Відповідальним за своєчасне заміщення відсутнього учасника є його безпосередній керівник. Учасники, для виконання своїх функціональних обов'язків, мають право користуватися будь-якій доступній їм службовою інформацією, що міститься в Інформаційній Системі.

Структура документа: документи, що використовуються в обороті службової документації, включають два блоки інформації:

- А) Форма (бланк) документа
- Б) Правила формування документа

Назва документа має відображати його зміст. Всі форми вилучення такої інформації для їх уніфікації підлягають обліку в робочій групі по експлуатації Інформаційної системи.

Оборот службової інформації та здійснення контролю над ним: документообіг службової інформації здійснюється відповідно до Схемою руху управлінських документів та Схемою руху бухгалтерських документів, які є невід'ємною частиною цього Регламенту.

Документообіг службової інформації включає в себе наступні стадії:

- Створення службової інформації та її фіксація в формах документації, передбачених цим Регламентом.
- Передача службової інформації в Інформаційну Систему.
- Зберігання службової інформації.
- Використання службової інформації учасниками документообігу.

Документи, які не включені в Інформаційну Систему, передаються на паперових носіях. Терміни надання документів та їх періодичність, відповідальні за них визначаються при затвердженні відповідної форми документації і відображаються в Схемах документообігу. Доступ кожного учасника

визначається директором, доступ реалізує адміністратор Інформаційної Системи за допомогою присвоєння імен і паролів учасникам документообігу та встановлення захисту на рівні файлів, директорій і т.д. Права учасників документообігу по доступу до документів Інформаційної Системи визначаються також їх функціонально-посадовими інструкціями. Загальний контроль за дотриманням учасниками вимог цього Регламенту та оперативний контроль за надходженням службової інформації здійснює Гл.економіст який зобов'язаний:

- доводити до відома учасників документообігу, за підписом, зміни в Регламенті
- надавати в друкованому вигляді форми службової документації на вимогу керівництва
- по кожному факту не надходження і / або порушення часу надходження інформації надавати керівнику робочої групи пояснювальні учасників документообігу, які порушили Регламент.

У міру розширення кола учасників обороту службової інформації, або видів службової інформації, в Регламент вносяться відповідні зміни і доповнення, що відображають їх характер. При великій кількості прийнятих змін і доповнень до Регламенту або в міру необхідності їх прийняття в значному обсязі видається нова редакція Регламенту, а також заміна попередню редакцію і прийняті до неї зміни і доповнення. Регламент документообігу в електронному вигляді повинен бути розташований в обчислювальній мережі підприємства для доступу користувачів.

Рух документів представлено по підсистемах і функцій (табл. 3.1-3.3).

Великими літерами позначені підсистеми, прописними - функції. Сірим фоном відзначені первинні документи, що формуються фахівцями підприємства, на білому тлі представлені документи, що формуються Системою автоматично - на основі інформації первинних документів і нормативно-довідкової бази Системи.

Таблиця 3.1

Річне планування СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА			
Планування структури посівних площ			
Інформація для введення в ІС			
Документ / екранна форма інформаційної системи	виконавець	одержувач	Дата
Установка планової врожайності і виходів продукції	Зам. директора по рослинництву	фахівці Холдингу	До 1 жовтня
Плановий відсоток розміщення культур	Зам. директора по рослинництву	фахівці Холдингу	До 1 жовтня
Розміщення культур по полях і ділянках	Зам. директора по рослинництву	фахівці Холдингу	до 15 Жовтня
Інформація для розробки технологічної карти	агрономи відділень	Зам. директора по рослинництву	До 1 листопада
Документи, що формуються Системою автоматично			
Структура посівних площ підприємства (по підприємствах, видам культур, полях)	Зам. директора по рослинництву	керівник	До 1 листопада
Розміщення культур по полях	Зам. директора по рослинництву	агрономи відділень	До 1 листопада
Технологічна карта (по кожному полю)	Зам. директора по рослинництву	агрономи відділень	До 10 листопада
Звід за технологічними картами	Зам. директора з рослинництва, Гл.економіст	керівник	До 10 листопада
Планування роботи автотранспорту			
первинна нерухомість підприємства			
Нормативи планового пробігу автотранспорту	зав гаражем	Гл. інженер, Гл.економіст	до 1 листопада
Планові нормативи автотранспорту по маркам техніки	зав гаражем	Гл. інженер, Гл.економіст	до 1 листопада
Пункти відправки, пункти призначення і відстані між ними	Зам. директора з рослинництва, зав.гаражом	Гл.економіст	До 1 листопада

Продовження табл. 3.1

Документи, що формуються Системою автоматично			
Планове наявність техніки	Гл.економіст	Зам. директора з рослинництва, Гл. інженер	До 10 Листопада

План роботи автотранспорту	Гл.економіст	Гл. інженер	До 10 листопада
Універсальний звіт по роботі автотранспорту	Гл.економіст	Гл. інженер,	До 10 листопада
Планування потреби в МТР і послуги			
первинна нерухомість підприємства			
Потреба підприємства в інструменті, матеріалах і будматеріалах	Зам директора з загальних питань	Гл.економіст	До 10 листопада
Ставки обов'язкового страхування	Гл. інженер	Гл.економіст	До 10 листопада
Вартість тех. огляду	Гл. інженер	Гл.економіст	До 10 листопада
Вартість запасних частин по маркам техніки	Гл. інженер	Гл.економіст	До 10 листопада
План по послугах сторонніх організацій	Зам по рослинництву, заст по тваринництву, заст із загальних питань, Гл інженер	Гл.економіст	До 10 листопада
План по комунальним послугам	Зам по загальних питань	Гл.економіст	До 10 листопада
Документи, що формуються Системою автоматично			
Потреба в інших матеріалах	Гл.економіст	керівник	На запит
Розрахунок потреби в насінні на рік	Гл.економіст	Зам по рослинництву, Керівник	після розрахунку у техкартю
Розрахунок потреби підприємства в добривах на рік	Гл.економіст	Зам по рослинництву, Керівник	після розрахунку у техкартю
Розрахунок потреби в СЗР на рік	Гл.економіст	Зам по рослинництву, Керівник	після розрахунку у техкартю
Розрахунок потреби в придбанні ПММ по підприємству	Гл.економіст	Зам по рослинництву, Гл. інженер, Керівник	після розрахунку у техкартю

Продовження табл. 3.1

Розрахунок потреби в комунальних послугах	Гл.економіст	Зам по загальних питань, Керівник	до 15 листопада
---	--------------	-----------------------------------	-----------------

Розрахунок коефіцієнта забезпеченості підприємства в с / г техніки та обладнання на рік.	Гл.економіст	Зам по рослинництву, Гл. Інженер, Керівник	До 10 листопада
Потреба підприємства в послугах сторонніх організацій	Гл.економіст	Зам по рослинництву, заст по тваринництву, заст із загальних питань, Гл інженер, Керівник	до 15 листопада
Планування цехових витрат по відділеннях			
Первинна нерухомість апарату управління підприємства			
Штатний розклад на планований рік	Начальник відділу кадрів	Гл.економіст	До 10 листопада
Положення по оплаті праці на планований рік	Гл. економіст	керівник	До 10 листопада
Документи, що формуються Системою автоматично			
План по заробітній платі АУП	Гл.економіст	керівник	до 15 листопада
План по додатковій заробітній платі	Гл.економіст	керівник	до 15 листопада
Відрахування по фонду оплати праці	Гл.економіст	керівник	до 15 листопада
Витрати на продаж і зберігання			
Первинна нерухомість апарату управління			
Графік реалізації продукції	фахівці Холдингу	Гл.економіст	До 20 листопада
Планові ціни на реалізацію продукції	Фахівці Холдингу »	Гл.економіст	До 20 листопада
Технологічна карта на підрібток на току	Зам директора по рослинництву	Гл.економіст	до 20 листопада
Розподіл зберігання продукції по елеваторах	Фахівці Холдингу »	Гл.економіст	до 20 листопада
Документи, що формуються Системою автоматично			
Кошторис витрат по елеватору	Гл.економіст	Фахівці Холдингу »	до 25 листопада
Кошторис витрат на підрібток	Гл.економіст	Фахівці Холдингу »	до 25 листопада

Продовження табл. 3.1

Документи, що формуються Системою автоматично			
Собівартість продукції	Гл.економіст	керівник	до 25

			листопада
баланс продукції	Гл.економіст	керівник	до 25 листопада
План продажів продукції рослинництва	Гл.економіст	керівник	до 25 листопада
Калькуляція допоміжного виробництва	Гл.економіст	керівник	до 25 листопада
Фінансовий результат з організації	Гл.економіст	керівник	до 25 листопада
Калькуляція незавершеного виробництва	Гл.економіст	керівник	до 25 листопада
Калькуляція собівартості продукції	Гл.економіст	керівник	до 25 листопада
бюджетування			
Первинна нерухомість апарату управління а			
ставки податків	Гл. бухгалтер	Гл.економіст	до 25 листопада
Зовсім обороти за статтями бюджету	Гл.економіст	фахівці Холдингу	до 25 листопада
Джерело фактичних витрат для статей оборотів по бюджетам	Гл. бухгалтер	Гл.економіст	до 25 листопада
Заявки на платежі	ініціатори платежів	Гл.економіст	По мірі необхідності
Документи, що формуються Системою автоматично			
План витрат по податках на заробітну плату	Гл.економіст	фахівці Холдингу	до 25 листопада
План витрат по ПДВ	Гл.економіст	фахівці Холдингу	до 25 листопада
План витрат по іншим податкам	Гл.економіст	фахівці Холдингу	до 25 листопада
Бюджет доходів і витрат	Гл.економіст	керівник	до 30 листопада
Бюджет руху грошових коштів	Гл.економіст	керівник	до 30 листопада
План-фактний аналіз бюджетування	Гл.економіст	керівник	На запит

Таблиця 3.2

РЕМОНТНИХ РОБІТ			
Подорожній лист тракториста-машиніста	Агроном-обліковець	економіст	щодня
Наряд на кінно-ручні роботи	Агроном-обліковець	економіст	щодня
Акт на списання насіння	Агроном-обліковець	Гл.агроном	У міру виникнення
Акт на списання добрив, засобів захисту, отрутохімікатів	Агроном-обліковець	Гл.агроном	У міру виникнення
Накладна на насіння	Комірник	Агроном-обліковець	У міру виникнення
Накладна на добрива, засоби захисту, отрутохімікати	Кдадовщик	Агроном-обліковець	У міру виникнення
Наряд на ремонтні роботи в полі	механік	економіст	У міру виникнення
Накладні за матеріалами, будматеріалів, хозинвентаря	Комірник	Бухгалтер	щодня
Накладні на продукти	Зав.столовой	Бухгалтер	У період польових робіт
Відомість на харчування	Зав.столовой	Бухгалтер	У період польових робіт
Акти на списання	керівники підрозділів	Бухгалтер	щодня
ЛЗК по ПММ	Комірник	Бухгалтер	Раз на місяць
Табель обліку робочого часу	керівник підрозділів	Інспектор ОК, економіст	Раз на місяць
Реєстри прийому зерна і готової продукції	зав струмом	агроном	У період збирання щодня
Акти сушки-підробітку	зав струмом	агроном	У період збирання щодня
ТТН	зав струмом	Бухгалтер	У період збирання щодня
Подорожній лист водія	Диспетчер гаража	економіст	щодня
Наряд на ремонтні роботи	Диспетчер гаража	економіст	щодня
Табель обліку робочого часу	Диспетчер гаража	економіст	Раз на місяць
Накладна і акт на списання хозинвентаря	зав гаражем	Бухгалтер	У міру виникнення
Накладні по руху ветпрепаратів	Зав віє аптекою	Бухгалтер	щодня
Накладні на списання ветпрепаратів	Ветфельшер	Бухгалтер	щодня
Обліковий лист тракториста-машиніста	Агроном-обліковець	економіст	щодня
Наряд на ручні та ремонтні роботи	Агроном-обліковець, механік	економіст	щодня
Подорожній лист водія	Диспетчер гаража	економіст	щодня

Продовження табл. 3.2

договору підяду	економіст	Бухгалтер по з.пл	щодня
Документи по руху ПММ	Зав складом ПММ	Бухгалтер	щодня

Документи по руху матеріалів, запчастин, будматеріалів і хозинвентаря	Зав складом запчастин	Бухгалтер	щодня
Табель обліку робочого часу на Окладников	ОК	Бухгалтер по з.пл	щодня
Прийом, звільнення, переміщення, накази на відпустку	ОК	Бухгалтер по з.пл	щодня
Надходження тварин ТТН Акт на переведення тварин (СП-47) Акт на вибуття тварин і птиці (СП-54) Акт на оприбуткування приплоду тварин (СП-39) Відомість зважування тварин (СП-43) Журнал обліку надою молока (СП-21) Рух кормів (СП-48) Товарно-транспортна накладна (молсирье) (СП-33)	Зав. фермою	Бухгалтер	щодня
Заявка на запасні частини, послуги з ремонту та обслуговування техніки, витратні матеріалу, спецодяг, ГСМ	механік	Гл. інженер, Керівник	щодня
Заявка на будматеріали, продукти харчування, інвентар, електрообладнання	Зам по загальних питань	керівник	щодня
Заявки для обслуговування тваринництва	Зам по тваринництву	керівник	щодня
Заявки по рослинництву	Зам по рослинництву	керівник	щодня
Документи, що формуються Системою автоматично			
Універсальний звіт про виконані роботи і витрату МТР в розрізі: <ul style="list-style-type: none"> • Механізаторів • одиниць техніки • полів • видів робіт • культур • Видів і марки МТР • відділень • складів 	Гл.економіст	Керівник, Фахівці Холдингу	На запит

Продовження табл. 3.2

Звіт про роботу тваринництва	Зам по тваринництву	Керівник, Фахівці Холдингу	На запит
------------------------------	---------------------	----------------------------	----------

Експлуатаційні витрати по одиниці техніки	Гл.економіст	Гл. інженер Керівник, Зам по рослинництву, Фахівці Холдингу	На запит
Аналіз фактичних витрат по полю підприємства (в т.ч. на 1 га)	Гл.економіст	Керівник, Зам по рослинництву, Фахівці Холдингу	На запит
Аналіз фактичних витрат по культурі (в т.ч. на 1 га)	Гл.економіст	Керівник, Зам по рослинництву, Фахівці Холдингу	На запит
Аналіз фактичних витрат по виду робіт (в т.ч. на одиницю виміру виду робіт)	Гл.економіст	Керівник, Зам по рослинництву, Фахівці Холдингу	На запит
Аналіз собівартості з урахуванням непрямих витрат	Гл.економіст	Керівник, Зам по рослинництву, Фахівці Холдингу	На запит

Таблиця. 3.3

Схема руху документів бухгалтерського обліку

Бухгалтерський облік			
Вимога-накладна на списання ТМЦ	Всі ділянки управлінського обліку	Бухгалтер ТМЦ, Зам гл. бухгалтера	щодня
Обліковий лист тракториста-машиніста	економіст	Бухгалтер ТМЦ, Бухгалтер з розрахунку з.пл	щодня
Подорожній лист водія	економіст	Бухгалтер ТМЦ, Бухгалтер з розрахунку з.пл	щодня
Наряд на ручні та ремонтні роботи	економіста	Бухгалтер ТМЦ	щодня
Акт сушки-підробітку	Агроном-	Бухгалтер ТМЦ	щодня
Реєстр зважування на току	Агроном-	Бухгалтер ТМЦ	щодня
Реєстр приймання зерна вагарем	Агроном-	Бухгалтер ТМЦ	щодня

Продовження табл. 3.3

Облік матеріально-виробничих запасів

Надходження товарів і послуг Торг-12	Бухгалтер ТМЦ	Залишається в бухгалтерії	щодня
Списання товарів (ТОРГ-16 Акт про списання товарів)	Бухгалтер ТМЦ	Залишається в бухгалтерії	щодня
Інвентаризація товарів на складі (інв-3, інв-19)	Бухгалтер ТМЦ	Залишається в бухгалтерії	щодня
Реалізація товарів і послуг Торг-12	зам гл.бухгалтера	Залишається в бухгалтерії	щодня
Авансовий звіт АТ-1	Бухгалтер	Залишається в бухгалтерії	щодня
Довіреність М-2	Бухгалтер	Довірена особа	щодня
<u>Облік необоротних активів</u>			
Прийняття до обліку (введення в експлуатацію ОС)	Гл.бухгалтер	Залишається в бухгалтерії	По мірі необхідності
Прийняття до обліку (ОС-1 Акт про прийом-передачу об'єкта ОС (крім будівель, споруд))	Гл.бухгалтер	Залишається в бухгалтерії	По мірі необхідності
Передача ОС (ОС-16 Акт про прийом-передачу груп об'єктів ОС (крім будівель, споруд))	Гл.бухгалтер	Залишається в бухгалтерії	По мірі необхідності
Переміщення ОС (ОС-2 Накладна на внутрішнє переміщення об'єктів ОС)	Гл.бухгалтер	Залишається в бухгалтерії	По мірі необхідності
Списання ОС (ОС-4 Акт про списання об'єкта ОС (крім автотранспортних засобів))	Гл.бухгалтер	Залишається в бухгалтерії	По мірі необхідності
Надходження товарів і послуг (обладнання: ОС-14 Акт про прийом (надходженні) устаткування)	Гл.бухгалтер	Залишається в бухгалтерії	По мірі надходження
Інвентаризація ОС (інв-1 Інвентаризаційний опис)	Гл.бухгалтер	Залишається в бухгалтерії	По мірі необхідності
<u>Облік руху грошових коштів і розрахунків з підзвітними особами</u>			
Прибутковий касовий ордер КО-1	Бухгалтер	Залишається в бухгалтерії	щодня
Видатковий касовий ордер КО-2	Бухгалтер	Залишається в бухгалтерії	щодня
Платіжне доручення (входить, що виходить)	Бухгалтер	Залишається в бухгалтерії	щодня

Продовження табл. 3.3

<u>Облік розрахунків з контрагентами</u>			
Акт про надання виробничих послуг	Бухгалтер ТМЦ	Бухгалтерія, контрагент	щодня

Надходження товарів і послуг	Бухгалтер ТМЦ	Залишається в бухгалтерії	щодня
Надходження доп. витрат	Бухгалтер ТМЦ	Залишається в бухгалтерії	щодня
Повернення товарів постачальнику	Бухгалтер ТМЦ	Бухгалтерія, контрагент	щодня
Реалізація товарів і послуг	зам гл.бухгалтера	Бухгалтерія, контрагент	щодня
Рахунок-фактура	зам гл.бухгалтера	Бухгалтерія, контрагент	щодня
Акт звірки	Гл.бухгалтер	Бухгалтерія, контрагент	щодня
Аналіз дебіторської і кредиторської заборгованості	Гл.бухгалтер	Гл.економіст, Керівник, Фахівці Холдингу	щодня
<u>нарахування ПДВ</u>			
Реєстрація оплати від покупців для ПДВ	зам.гл.бухгалтера	Залишається в бухгалтерії	щокварталу
Реєстрація оплати від постачальників для ПДВ	зам.гл.бухгалтера	Залишається в бухгалтерії	щокварталу
Формування рахунків-фактур на аванс для ПДВ	зам.гл.бухгалтера	Залишається в бухгалтерії	щокварталу
Формування записів книги покупок для ПДВ	зам.гл.бухгалтера	Залишається в бухгалтерії	щокварталу
Формування записів книги продажів для ПДВ	зам.гл.бухгалтера	Залишається в бухгалтерії	щокварталу
Формування звітів для ПДВ	зам.гл.бухгалтера	Залишається в бухгалтерії	щокварталу
<u>Відображення сільгоспдіяльності в регламентованому обліку</u>			
Закриття рахунків по плановій ціною	гл.бухгалтера	Залишається в бухгалтерії	щомісяця
Закриття калькуляційних різниць	гл.бухгалтера	Залишається в бухгалтерії	щомісяця
Закриття рахунків за прямими витратами	гл.бухгалтера	Залишається в бухгалтерії	Щомісяця і в кінці року
Закриття 20 - го рахунку	гл.бухгалтера	Залишається в бухгалтерії	Щомісяця і в кінці року
Формування бази оподаткування в регламентованому обліку	Гл.бухгалтер	Залишається в бухгалтерії	Щомісяця і в кінці року
Формування бази оподаткування в податковому обліку	Гл.бухгалтер	Залишається в бухгалтерії	Для розрахунку прибутку

Продовження табл. 3.3

<u>регламентована звітність</u>			
Формування бухгалтерської і статистичної звітності	Гл.бухгалтер, Бухгалтер по з.пл	На сторону, Гл.економіст,	щомісяця

		Керівник, Фахівці Холдингу	
<u>Розрахунок заробітної плати</u>			
Особовий рахунок	Бухгалтер по зп	Залишається в бухгалтерії	щодня
Облік і оформлення лікарняних листів	Бухгалтер по зп	Залишається в бухгалтерії	На запит
Разове утримання (використовується для обліку утримань по особових рахунках)	Бухгалтер по зп	Залишається в бухгалтерії	щомісяця
Звіти, що формуються Системою автоматично			
Аналіз субконто (БУ, НУ)			По мірі необхідності
Аналіз рахунку (БУ, НУ)			По мірі необхідності
Аналіз рахунку по субконто (БО, НУ)			По мірі необхідності
Бухгалтерська звітність (форми № 1,2,3,4,5,6)			По мірі необхідності
Відомість амортизації ОС за період			щомісяця
Головна книга			По мірі необхідності
Журнал документів персоніфікованого обліку (СЗВ-4, АДВ-1, АДВ-2, АДВ-3)			Щорічно відповідно до законодавства
Журнал документів обліку ПДФО і ЄСП			По мірі необхідності
Журнал обліку отриманих (виданих) рахунків-фактур			По мірі необхідності
Закриття місяця (реформація балансу)			щорічно
Закриття місяця (нарахування зносу і амортизації ОС, НМА; погашення вартості спецодягу; списання витрат майбутніх періодів; розрахунок витрат по соц. Страхування; розрахунок і коректування собівартості продукції, послуг (на підставі інформації про передачу матеріалів виробництво, випуску і інвентаризації НЗВ); Закриття рахунків 26,44,90,91; регламентні операції по податковому обліку; розрахунки з податку на прибуток.			щомісяця
Інв-3 Інвентаризаційний опис товарів			По мірі необхідності
Картка субконто (БУ, НУ)			По мірі необхідності
Карточка счета (БО, НУ)			По мірі необхідності
Касова книга			щодня

Продовження табл. 3.3

книга депонентів	По мірі необхідності
------------------	----------------------

Книга покупок	щомісяця
книга продаж	щомісяця
Особовий рахунок за місяць по співробітнику	щомісяця
Податкова звітність	По мірі необхідності
Нарахування лікарняних листів	щомісяця
Нарахування заробітної плати	щомісяця
Нарахування податків із заробітної плати	щомісяця
Оборотно-сальдова відомість (БУ, НУ)	По мірі необхідності
Оборотно-сальдова відомість по рахунку (БУ, НУ)	По мірі необхідності
Обороти між субконто (БУ, НУ)	По мірі необхідності
Обороти рахунку (БУ, НУ)	По мірі необхідності
ОС-6 Інвентарна картка обліку об'єкта ОЗ	По мірі необхідності
ОС-6б Інвентарна книга обліку об'єктів ОЗ	По мірі необхідності
Залишки і обороти (за розділами обліку)	По мірі необхідності
Звіт за проведеннями (БУ, НУ)	По мірі необхідності
Звітність до фондів (4-ФСС)	По мірі необхідності
Звітність по фізособам	По мірі необхідності
Розрахунковий листок	щомісяця
зведені проводки	По мірі необхідності
Список працівників організацій	По мірі необхідності
Довідка про дебіторів (кредиторів)	По мірі необхідності
статистична звітність	По мірі необхідності
Структура заборгованості організації (по співробітниках)	По мірі необхідності
Т-2 Особова картка	По мірі необхідності
Т-51 Розрахункова відомість	щомісяця
Т-53 Платіжна відомість	щомісяця
шахова відомість	По мірі необхідності

